

DANSK KAMERA SERVICE
TAGENSVEJ 100

2200 KØBENHAVN N. · TELEFON 01 · 83 87 80

Præsident: Andreas Trier Mørch.
Sortedam Dossering 95 A
2100 København Ø

01 26 00 21

Vicepræsident: Ole Schelde
Plantagevej 43
3460 Birkerød

02 81 20 20

Redaktør: Flemming Berendt.
Teglgaardsvej 649
3050 Humlebæk

02 19 22 99

Kasserer: Niels Resdahl Jensen.
Rygårds Alle 33 A
2900 Hellerup

01 62 09 62
Giro konto: 1 50 64 47

Bestyrelses-
medlem: Steen Nielsen.
Violvej 16
3500 Værløse

02 48 63 21

Erik Sundahl.
Eggersvej 18
2900 Hellerup

01 65 29 95

Jylland: Jan Klinksgaard.
Ved Skellet 30
6400 Sønderborg

04 43 12 43

Dansk Fotohistorisk Selskab.
Stiftet 1975.

Nyt fra bestyrelsen.	2
Andet halvårs program	6
Møde-referat.	6
"Flohmarkt" i Hamburg.	10
L. Poulsen og J. Klinksgaard.	10
Fotohistorisk Odysse i U.S.A. 1 del.	14
Ole Schelde.	14
"Peter L. Petersen" - ELFELT.	20
Rejsen til England 1887.	20
Min "Farmors Kjøbenhavn".	24
John Philipp og F. Berendt.	24
Fotohistorisk læsning.	26
Flemming Berendt.	26
Hvad de dog samler på!	35
Peter Haagen.	35
EXAKTA-VAREX.	38
Per Ask Nielsen.	38
Rolleicord - Art Déco.	44
Flemming Berendt.	44
KODAK - det at være klapsamler.	46
F. Berendt.	46
Fox Talbot. 3. Del.	48
F. Berendt.	48
Verdens første billedserie.	52
Gaspard Félix Tournachon.	52
"NADAR".	52
Gyula Brassai - død. Nekrolog.	56
F. Berendt.	56
Næste nummer af "Objektiv".	60
HUSK AT FREMSENDE: VORE SAMLEROMRÅ- DER. SIDSTE FRIST 31. JANUAR 1985.	
HAR DU HUSKET DIN KONTINGENTINDBETA- LING? - TAK.	
D.F.S. Mødelokaler: ØSTERBRO MEDBORGERHUS. ÅRHUSGADE 103. KØBENHAVN Ø. MØDETID: KL. 19.30.	

Nyt fra bestyrelsen

Endnu et lørdagsarrangement er løbet af stabelen, - nemlig efterårets loppemarked i Medborgerhuset. På nogle punkter blev det en succes. Først og fremmest var udbuddet af ting og sager formentlig det største, vi endnu har præsteret i Selskabets historie. Samtlige borde - ca. 30 - var fulde til bristepunktet, og det var et meget varieret udbud af fotografica, der så dagens lys. Det viste sig at være rigtigt at skille auktionen fra loppemarkedet. De tre timer, det havde åbent, var ikke spor for meget til at orienterer sig, loppe, samt sludre og forny kontakter til højre og venstre. Dernæst er lørdag eftermiddag formentlig en god placering. Mange, sågar også dem med både sommerhus og småbørn, havde fundet frem. Mange kom - jovist - men slet ikke nok! Lokalet var lidt for tomt. Vi havde regnet med, at der ville være sort af mennesker og højroestet tale, men der var eftermiddagen igennem masser af plads på dansegulvet. Mange af selskabets medlemmer har bagefter givet udtryk for irritation over, at den så gu' da var smuttet for dem, og hvis de bare havde været ordentligt opmærksomme, ville de også været kommet.

Og hvad er nu det her for noget? Er bestyrelsen for dårlige til at gøre opmærksom på, hvad der sker? Almindeligvis oplyser vi kun om kommende arrangementer i Objektiv - på en helside med alle sæsonens aktiviteter. Dels fordi vi tror, at næsten alle bruger lommebøger nu om dage, og dels fordi et brev til samtlige medlemmer koster over 600 kroner i porto og papir. Derfor har bestyrelsen nu besluttet, at give særarrangementerne mere omtale i Objektiv, - måske en hel side til en begivenhed som loppemarkedet. For dernæst - en uge før - at sende et postkort til alle i lokalområdet, hvilket for København vil sige alle på Sjælland.

For arrangementer på Randbøldal kro må Jan Klinksgaard svare, om det så skal være hele Jylland og Fyn, der er lokalområdet, eller om mindre kan gøre det. Under alle omstændigheder er det ikke sidste gang der afholdes loppemarked i DFS' regi.

Lysten er der, tingene er der, og de, der kom frem, havde en på alle måder udbytterig og hyggelig eftermiddag.

Et Julebrev!

Kære Frue.

Saa staar da atter julen for døren. Børnenes forventningsfulde spænding stiger for hver dag, og jeg ved, at De, som den kærlige moder De er, føler en stor del af den samme spænding betage Deres hjerte og tanke. Det er saa naturligt og smukt, at børnenes glæde ogsaa er moderens, og skønheden i dette forhold bliver ikke mindre derved, at vi ældre iagtagere ser den forskel paa børnenes og moderens glæde, at medens børnenes bunder i begrebet "at nyde", er det moderns største fryd at yde netop, hvad der glæder hver enkelt mest. I den forbindelse erindrer jeg Deres bemærkninger om Deres søn, den fotografisk interesserede student, og jeg indser godt, hvilke fortrædeligheder hans operationer kan forvolde Dem som praktisk husmoder. Samtidig forstaar jeg ogsaa den utilbøjelighed, De føler med hensyn til at modvirke hans lille passion, og at De giver ham frie tøjler, hvor han ikke kommer Deres dispositioner og naturlige ønsker paa tværs, og netop i anledning af disse kombine-rede forhold, hvor interesser og sympatier ofte kommer til at brydes med hinanden, finder jeg grund til ved disse linier at bringe en og anden mæglende tanke.

Julen er vinterens største begivenhed indenfor det intimere familieliv, og det er da kun rimeligt den kalder paa amatørfotografens virketrang. Men samtidig falder julen i Aarets lysfattigste tid, og da amatørfotografen ved, at der ikke heri ligger nogen undskyldning for efterladenhed, søger han sin tilflugt til det udmærkede hjælpemiddel: Magnium. For amatørfotografen betyder dette navn overvindelsen af mørkets magt, men trods sine lysende egenskaber har Magnium i en ringe grad skinnet imod sig. I husmoderens bevisthed er navnet ikke af nogen helt heldig klang, det betyder en række ulejligheder - kort sagt aarsag til indre uoverensstemmelser mellem hende og den fotograferende.

Det ville da maaske være naturligt eller i hvert fald forklarligt, om husmoderen ville yde nogen modstand mod julefotograferingen og det er forstaaeligt, at tanken om den volder hende nogen bekymring. - Nu er De, kære frue, en af disse husmødre, og De er tillige klog nok til ikke at modarbejde Deres søns passion. De indser, der herved kunde skabes et brist i det gode forhold mellem Dem og ham, en disharmoni, som maa forebygges, og derfor er De raadvild og ikke

sikker paa, hvorledes De bør gribe sagen an for at faa den ordnet-til begge parters lige store tilfredshed.

Maa jeg da i beskedenhed søge at give Dem et praktisk raad: Søg at føre studentens fotografering ind i et saadant spor, at man undgaard alt, hvad De maa finde ubehageligt. Dette kan nemlig godt gøres med de moderne hjælpemidler, der staar til raadighed, og for at De kan orintere Dem, skal jeg fortælle Dem lidt derom.

Nu maa De endelig ikke tro, jeg er saa naiv at ville søge at formaad Dem til at lære fotografisk kunst, for derefter at docere demne for amatør-fotografen. De vilde da svare og sikkert med god grund, at udfaldet vilde blive et andet end det tilsigtede. Ungdommen tager ikke imod belæring af en ikke praktiserende moder, men jeg skulle tro, den til gengæld vil vide at skatte en moder, som forstaar sin søns interesse, og som forstaar den saa godt, at hun aner hans ønsker om komplettering af det tekniske udstyr, og netop ved at træffe det rette valg, naar hun bringer de genstande han behøver.

At moderen samtidig bliver i stand til at befri sig selv for forskellige smaaærgelser kan kun være hende en anledning til en stille triumf, som er værd at tage med. - Jeg nævnede før Magnium fordi den bringer meget iøjnefaldende ulemper og samtidig er uundværlig ved julefotografering i stuen. De hader røgen, den frembringer og endnu mere alt det støv, den spreder over stuens møbler. Derfor tjener De det fælles formaal bedst ved at forære amatør-fotografen en saakaldt "Røgsæk", hvori baade røg og snavs efter endt fotografering kan bæres bort og rystes ud af vinduet. Rygsækken kan købes færdigt i handelen, men De kan ogsaa selv lave den, og i saa fald finder De anvisningen paa dens tildannelse og præparering mod brandfare i "Amatør-Fotografens" hefte for januar 1915.. Laver De sækken selv, koster den ikke stort, og De kan faa raad til ogsaa at spendere en Magniumlampe, som sætter amatøren i stand til at gøre sin optagelse, naar han ønsker det, saa han bogstaveligt talt kan tage øjebliksbilleder i stuerne.

Da jeg nu har nævnt en nyttig og virkelig reformerende genstand, en moder selv kan lave, vil jeg benytte lejligheden til at nævne en anden og mindst lige saa betydningfuld - nemlig en vekselsæk. De ved, hvor besværligt det er, naar forstuen pludelig skal være mørkekammer, og ingen dør maa åbnes dertil - et arrangement, der maa træffes, blot der skal "lægges plader i". Men alt det besværlige kan udelades, om De laver en vekselsæk. Denne fremstilles af svært sort Lasting, i to lag, hvert lag med sine omhyggeligt ud-

førte sømme. Sækken danner en pose med to ærmer og minder i form og størrelse om et unævneligt klædningsstykke, hvis navn begynder med "Reform....." Ærmerne rynkes ved den yderste åbning sammen med en elastik, saa de kan skydes op om og holde sig fast om armene paa amatørfoto grafen, som derefter haandterer sine plader inde i sæk kens mørke rum - altsammen noget han selv ved rede paa. De ved ik ke hvor bekvemt det er, naar amatørfoto grafen i stedet for mørke kammer kan benytte en vekselsæk og spisestuebordet. og om De som tillægsgevinst giver ham en fremkaldertank til standardfremkaldelse, vil han ogsaa være i stand til at fremkalde sine plader uden mørkekammer. - Jeg kunde ogsaa foreslaa Dem, at ofre et forstørrelsesapparat, som bruges direkte i forbindelse med det fotografiske kamera, men foreløbig synes jeg de nævnte udveje for at slippe af med Magniumrøg og mørkekammer rummer gode ideer til julegaver, som opfylder den før nævnte dobbelte hensigt. Derimod vil Deres personlige opfindsomhed og iagttagelsesevne - som begge skærpes af Deres ønske om at bevare synlige minder om børnenes jul til den tid, hvor børnene er blevet voksne - være et herligt supplement til julegaven, hvis De ved fotograferingen assisterer som sceneinstruktør, idet julebillederne absolut maa være genrebilleder med en eller anden handling, som fortæller.

Hvad disse billeder skal fortælle ved ingen bedre end De selv, derfor beder jeg Dem lade Deres iagttagelser, følelser og de deraf fremspringende ønsker komme frem i form af gode ideer til jule motiver - og De skal se, hvor hele familien og ikke mindst De selv vil faa glæde af resultaterne - en glæde, som ikke bliver mindre, naar De efter nogle aars forløb, genser billederne fra julen 1915.

Ja, dette var mit forslag til mægling mellem to parter indenfor familien, mellem hvilke der altfor ofte er fare for fremkomsten af en lille friktion i stedet for et gensidigt fornøjeligt samarbejde. Jeg tror mit forslag er ganske godt, jeg ved, fotografien ingen steder har saa stor berettigelse som indenfor familiens private liv, jeg stoler på moderens forstaaelse deraf og tror paa resultat af hendes interesse for sagen.

Og saa sender jeg Dem til slut de bedste hilsener og juleønsker.

Deres hengivne H.-W.

Amatør-Fotografen. December 1915. Hans Waagø.

Julemødet d. 13-12

- K1: 18.00 MEDLEMMER MED AUKTIONSVARER MØDER OP.
 K1: 19.00 DØRENE ÅBNES FOR EFTERSYN.
 K1: 19.30 STARTER ÅRETS JULE-AUKTION. FLEMMING ANHOLM HAR LOVET AT SVINGE HAMMEREN.
 K1: 21.15 DER VIL BLIVE SERVERET JULE-GLØG OG KAFFE MED JULE-BAG. - JULEHYGGEN VIL BREDE SIG TIL KLOKKEN 23.00. (BESKEDEN AFGIFT ERLÆGGES)
 MØDESTED: MEDBORGERHUSET. ÅRHUSGADE 103. KBH.Ø.
 VEL MØDT.

K1.19.00!

17-1.

1985

Da Bjørn Ochsner måtte vige pladsen på grund af alder som første bibliotekar for kort og billedafdelingen på Det Kgl. Bibliotek, blev hans afløser Ib Rønne Kejlbo.

Kejlbo har lovet at fortælle os om billedsamlingens opbygning og brugen af denne samt muligheden for at den nu bliver udskilt fra bogsamlingen. D.v.s. at flytte den til Kronborg.

Denne mulighed for at få "luftet" billederne glæder vi os til.

Måske har Kejlbo nogle gamle fine billeder at vise os den aften?

21-2.

Rigmor Mydtskov er nok kendt af de fleste i Selskabet. Vi har vist alle stået og beundret de fine teaterbilleder udenfor Det Kgl. Teater. Teaterfotograferingen er vel nok det der står hendes hjerte nærmest. Men Rigmor Mydtskov er også kendt som den seriøse portrætfotograf, hvis billeder bærer præg af fint udført portrætkunst. Som Kgl. hoffotograf er hun stadig den fineste eksponent for disse officielle billeder af kongehusets medlemmer.

Vi glæder os til en fotohistorisk aften med gamle erindringer fra bl.a. de skrå brædder.

21-3.

I anledning af 40 årsdagen for Danmarks befrielse i 1945 har vi denne aften en fotohistorisk film på programmet.

Danmarks befrielse eller Da englænderne kom.

Ole Brage fra Danmarks T.V., en god bekendt af Selskabet vil holde et lille causeri omkring emnet i fotohistorisk perspektiv.

18-4.

At få sæsonens sidste arrangement på plads har givet det stakels bestyrelsesmedlem sved på panden.

Han har til gengæld lovet os en helt speciel aften.

Vi har de største forhåbninger til at han må løse sin opgave.

Særlig meddelse vil blive udsendt sammen med auktionslisten i april 1985.

Mødereferat

September mødet:

D.F.S.s første møde efter sommerferien bestod "som skrevet står" af flere enkeltaktiviteter. Præsidenten, Andreas Trier Mørch bød velkommen, ikke mindst til de nye fremmødte medlemmer og fortalte om de kommende måneders aktiviteter. Herefter blev de 6 "konstruktører" af Daguerreotypikameraet, hvis endelige plads er blevet i Herning, takket for deres indsats og fik overrakt et farvebillede af "Kassen" - optaget af Sigfred Løvstad og fremstillet af H-Color. Desuden var der en flaske mundgodt. Billeder fra Danmarks fotomuseum blev fremvist af Flemming Berendt, som desuden viste 30 dias-optagelser fra verdens største fotomuseum i Prag. Inter-Kamera. Man blev vist imponerede over Kino-samlingen.

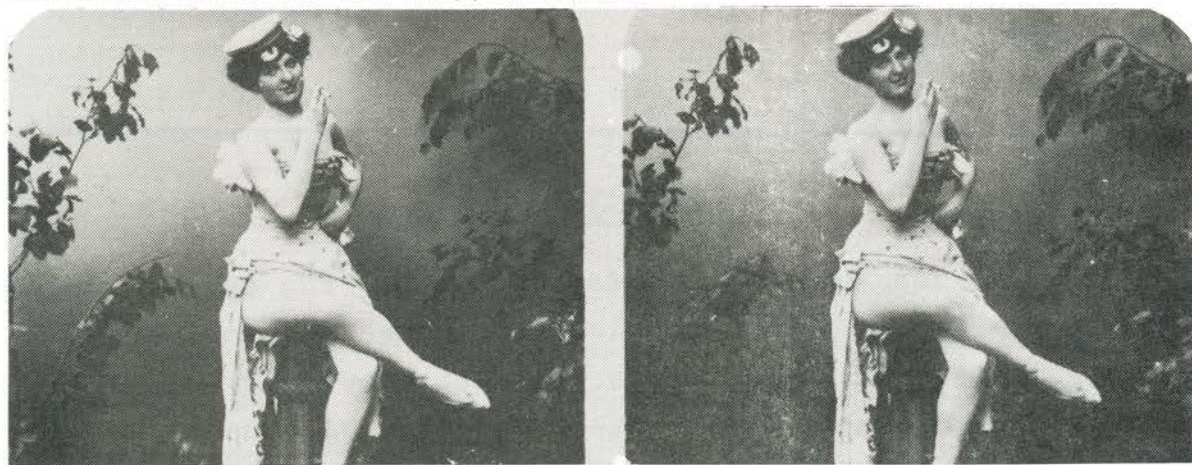
Efter kaffepausen fremviste Niels Resdahl nogle dias fra Berlin og London. Til sidst, udenfor programmet viste Tom Schrøder hvordan man kan fotografere uden optik. Hulkameraet var midlet og en række næsten surrealistiske billeder var blevet resultatet. 20 flotte usædvanlige dias. Tom har før vist talent i den retning.

"Konstruktørerne" får deres velfortjente belønning!

6. Oktober - Loppemarked.

Det indvarslede loppemarked var desværre gået i glemmebogen, i stedet for kalenderen, for en del medlemmer. Læs "Nyt fra Bestyrelsen". Ellers må man sige de herrer opstillere havde støvsuget skabe og skuffer. Rigeligt med "isenkram" og til rimelige priser. God idé at adskille auktion fra loppemarked.

Oktober mødet:

Da vi alle så dobbelt!

Erik Nørgaard havde kaldt sit foredrag "Drømmen om kærlighedens glæder" - en titel som præcist dækkede det vi oplevede. Nørgaard talte først løst og fast om sine bøger og om hvordan næsten 60 af dem er blevet til. Stor samler-mani og en evne til at vise os andre de pudsige sider af vor "moral". Andreas Trier Mørch havde professionelt lavet en dia-serie af Nørgaards materiale, som blev vist.

En fotohistorisk interessant aften i selskab med dejlige damer og en rigtig foto-samler, der kan få noget ud af sit materiale.

Det bør ikke glemmes, at Erik Nørgaard har fået Cavling-prisen for sine humanistiske reportager om vore retsforhold. Tak til Erik Nørgaard for en fin aften.

November mødet:

En byvandring i København 1861-1879.

Nogle af de ældst kendte stereoskopiske billeder af København, fremvist ved bagprojektion og brug af briller.

Dette arrangement, som begyndte med en opfordring i "Objektiv" - Dec.83 - var nu blevet til, at Claus Neble fremviste "Dansk Fotohistorie" i højeste klasse. Enkelte billeder var svage, og deres stereoskopiske virkning problematisk - men det skal huskes, at vi så billeder der var over 125 år gamle. Nogle fotografer må have været aldeles uvidende om betydningen af at have mellem og forgrund i et stereobillede. Det kan undre.

Claus Neble havde elegant spundet små anekdoter og kommentarer til det enkelte billede, hvilket forøgede oplevelsen.

Adskillige gæster var indbudt, bl.a. museumschef Steffen Linvald, hvis utallige bøger om Hovedstaden og dens omegn er velkendte.

Andreas Trier Mørch havde bistået med affotograferinger og teknisk hjælp. Jeg gætter på, at der ligger mange timers arbejde bag denne fremvisning. Hvad med engang at se Elfelts billeder?

Under titlen "Farmors Kjøbenhavn" - ser vi to billeder fra serien. Dia-serie med lydbånd vil foreligge i begyndelsen af 1985.

»Din for evigt«

DIN FOR EVIGT - EN POSTKORTDRØM, dette er titlen på Erik Nørgaards nyeste bog. Disse vidunderlige erotiske postkort der gengiver mandens drøm om kvinden, denne smukke, slanke og altid vilige skabning er meget kyndigt udvalgt blandt tusinder.

Billederne er en fryd for øjet og en behagelig drømmetur tilbage til "de gode gamle dage". Fotohistorisk er mange af disse postkort et bevis på fotografernes fantasi og udtryksform i hine tider. Bogen er desuden krydret med Nørgaards tørre humoristiske kommentarer - alle pletsjud. At billede og tekst til tider smelter sammen, fremgår af følgende tekst fra et postkort afsendt lillejuleaften 1908:

Kære Martin. Som du ser, er det et nyt kort i serien om herren og damen bag paraplyen. Nu går det vist snart galt, mon ikke? Fandt du støvlerne, jeg stillede i gangen? - Kærlig hilsen.
DIN FOR EVIGT. Mette.

En oplagt MANDELGAVE der vil blive "spist" af manden i huset (konen må godt se med). 222 billeder til "manden" der har set ALT!!

(120 sider heftet. Kr. 98.00)

F.B.

»Flohmarkt« i Hamburg

Lauge Poulsen og Jan Klinksgaard.

Endelig nærmer tiden sig, klokken er 20.15 - fredag den 7 september. Vi sidder og venter på invasion fra Nord-jylland samt et par københavnere. En håndfuld medlemmer har anmeldt deres ankomst til Sønderborg. Stedet hedder Ved Skellet 30.

Min kone, Beth har sørget for et veldækket bord, der står parat til de sultne herrer, der kommer langvejs fra. Poul Elmer, Ole Knudsen, Niels Ove Rolighed og Erik Rømer har anmeldt deres ankomst. Der spises og skåles på en god "loppe-tur" til Hamborg. Klokken bliver hurtigt langt over 12 inden vi har fået set os mætte på det medbragte "isenkram".

Næste morgen er vi klar til den sidste del af turen mod Hamborg. Det er lørdag og klokken er 7.30. Kruså-grænsen ligger indhyllet i en kølig september-morgentåge. Fire biler parkerer ved siden af hinanden på pladsen ud for Syd-bank. De er ankommet med ganske få minutters mellemrum. Efter et kort go'mor'n og nogle få ordvekslinger om praktiske spørgsmål bliver den ene af de fire biler anbragt på den modsatte side af vejen. Den halve snes mennesker, der udgør selskabet, fordeles i de tre øvrige biler - og så går turen sydpå gennem grænsekontrollerne og ad E.3.

Målet er Foto-Flohmarkt - et marked med brugt fotoudstyr - i Hamborg Haus, Eimbüttel.

Det "danske hold" Ole'!

Foto-flohmarkt slår dørene op kl. 13.00. Man er altså i rigelig god tid. Men det har også sin "Fotoforklaring". Der skal nemlig også være tid til at studere de bugnende udstillingsviduer i storbyens fotoforretninger. Og det bliver der - efter at man har fået en tår termokaffe og et stykke medbragt brød på rastepladsen ved Holm Moor en snes kilometer nord for Hamborg.

Men allerede ved 11.30-tiden ruller de danske biler op foran Hamburg-Haus efter en kort foto-seightseeing i byen. "Man skal nemlig være i god tid", betror de, der har prøvet det før, kameraterne.

Foto-loppemarkedet er ikke arrangeret på forhånd. Det sker i løbet af 5 minutter, efter at fløjddørene til den store sal er blevet åbnet kl. 13. Foto folket venter i en lang kø udenfor med deres til tider omfangsrige pakkenelliker. De kommer fra næsten alle egne af forbundrepublikken og altså også fra det lille kongerige mod nord. Når dørene åbnes, vakler folk ind med deres tunge byrder, som de næsten med lynets hast fordeler på rækkerne af lange borde, der herefter i bogstaveligste foretand bugner af alverdens fotosager. Og så går den vilde jagt efter den eller de ting, man mest brændende ønsker sig til sin samling. Og hvis man ikke kan finde det på foto-flohmack i Hamborg, så synes alt håb ude.

I fire hektiske timer - indtil kl. 17 - handles der, så det brager. Kameraer og D-mark skifter hænder i et et væk - og "folk fra gaden" tager talstærkt del i handelen.

Det er træt "team Danmark", der leder efter motorvejen nordpå. Men alle er enige om, at det har været en "foto-dag" af det helt store - også selvom det langfra er alle, der har gjort det helt store kup.

Der er også stiftet nye forbindelser. Nu ved man lidt bedre, hvor man kan få fat i dette eller hint. Der skal skaffes ting og sager, sendes pr. efterkrav osv. Man har fået en ny inspiration i sin hobby.

Hamborgs foto-flohmarkt blev startet i 1971 med 15 deltagere. Ved det seneste arrangement var der omkring 80 - og flere tusinde kikkede indenfor.

Vi i det danske selskab fik yderligere den helt store oplevelse efter loppemarkedets afslutning.

En tysk storsamler, Hr. Volkmann fra Hamborg inviterede simpelt hen alle de danske deltagere på restaurant. Da vi havde fået pakket bilerne kørte vi rundt i byen.

Arne Jørgensen og Jan Klinksgaard
er fordybet i den store handel.

Det første sted vi kom til i Altona var lukket, men det lykkedes Hr. Volkmann at finde en restaurant i St. Pauli. Restauranten var meget flot.

Efter, at vi har bænket os, 13 mand ialt giver vor vært os spisekortet og beder os bestille efter eget vlag, alt på hans regning. Vi var lidt skeptiske, havde han mon penge at betale med?

Vi tog chancen. Den helt store middag blev serveret og inden længe gik snakken livligt om fotografica. Det viste sig at Hr. Volkmann blandt samlere var kendt under navnet "Nachmonster" - der hentyede til hans natteliv.

Efter 2 timers fornøjelig samvær omkring "isenkram" gik vi tur på "Reeperbahn", hvor Hr. Volkmann var guide.

Det blev igen sent, men man var blevet en god oplevelse rigere og kunne konstatere at der sandelig også findes behagelige tyskere.

Vi glæder os alle til næste års tur.

Måske var det værd at tænke på for københavnere, nu er de forberedt i god tid.

Uddrag af Flensborg avis 17/9-84.

Med tilladelse af Lauge Poulsen.

Atelierbesøget i Volle-
rup omtales i næste num-
mer af "objektiv".

GAVEN er fra

FAG FOTO

Apparater fra tiden

FAG-FOTO

Fr. Allé 29

KØB-SALG-BYTT
01-22 44 91

Fotohistorisk Odysee i USA

Oplevelser fra en rejse i Amerika, sommeren 1984.

af Ole Schelde.

En rejse i USA kan give den fotohistorisk interesserede mange spændende oplevelser og impulser - ikke mindst, hvis man, er medlem af LHSA og derigennem har forbindelse til amerikanske samlere.

Vort første rejsemål gjalt den morsomme tegnefilmmand, Kaj Pindal, som mange fra DFS sikkert husker fra foredraget i foråret 1983. Kaj Pindal havde virkelig sin egen sporvognsbane i baghaven og det fascinerede både mine børn og os voksne. Under opholdet hos ham i Oakville nær Toronto gav han os lejlighed til at se filmskolen ved Sheridan University, hvor han dagligt underviste i animation. Unge fra hele verden samles her i nogle sommeruger eller måneder for at deltage i intensive kurser i bl.a. den ædle tegnefilmkunst.

Kaj Pindal førte os rundt i store veludstyrede lokaler med et utal af tickborde til animation, veludstyrede studier med kæmpemæssige trickkameraer og - til min personlige tilfredsstillelse - også to rum med almindelige Bolex H 16 apparater, som det anvendte trickkamera - til øvelsesfilm.

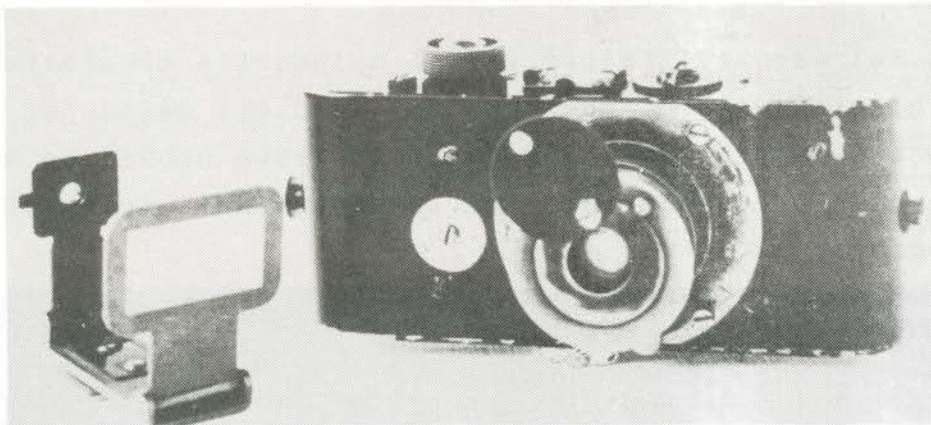
Bagefter blev vi ført ned i en lille biograf, hvor Kaj Pindal lod os se en halv snes korte elevfilm fra sidste års produktion - det var en spændende og morsom oplevelse - men hans private sporvogn hjemme i baghaven var nok det største trækplaster for vore to børn på 9 og 12 år, de fik nemlig selv lov at styre, rundt og rundt gik det, mens jeg lå udstrakt på en 2 1/2 meter lang godsvogn og stirrede op i den stjerneklare aftenhimmel.

Næste station var Mr. Rolf Fricke's hus i Rochester (N.Y. State). Som medlem af den tyske forening "Leica Historica" havde jeg mødt Mr. Fricke i Staufenberg, hvor han holdt et fremragende foredrag - på tysk - om Dr. Nagel og hans kameraproduktion. Rolf Fricke er storsamler (Leica) og han indbød os venligst til et par dages ophold i Rochester.

I hans indkørsel holdt to små WV-er, den ene hed LEITZ - den anden LEICA (man kan selv bestemme sin bils nummerplade i visse stater) - så vidste vi, at vi havde fundet det rigtige hus, hvad der ikke altid er lige let i det enorme land.

Kaj Pindal havde virkelig sin egen sporvognsbane i baghaven.

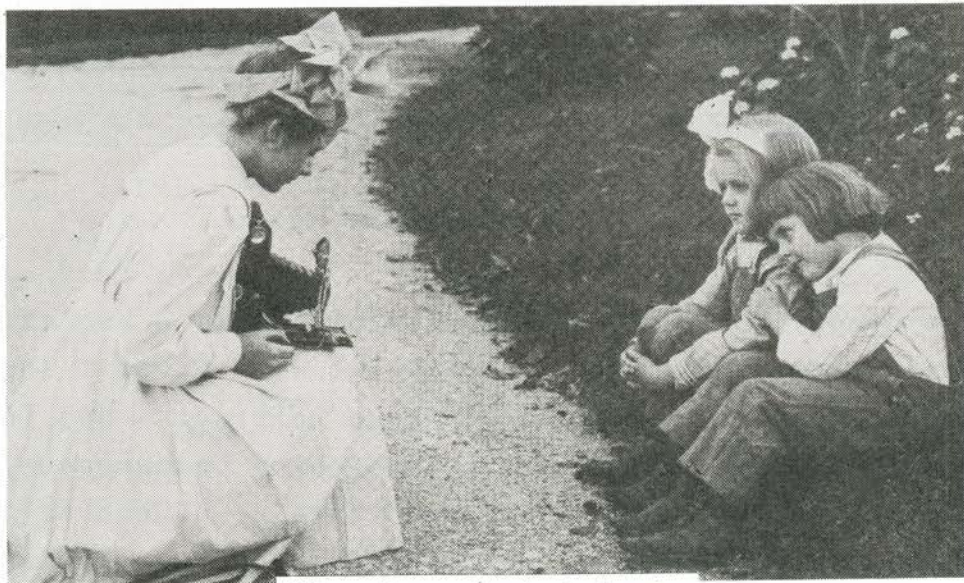
Ur-Leica. Kom på markedet i marts 1914.
Oprindeligt med Kino-Tessar linse.

Efter en hyggelig middag kom det store øjeblik - bag et forhæng havde længe blinket en blitz regelmæssigt - en figur i legemstørrelse, en reklamefigur, stod og blinkede uafbrudt - bag forhænget var indgangen til det "allerhelligste" - hans Leicamuseum, lille, men overfyldt, ja rent ud proppet med Leica'er af enhver tænkelig art, inklusive efterligninger havde Rolf Fricke ca. 350 apparater - foruden en meget stor mængde sjældent tilbehør.

Hele Leica-cameraets historie var belyst i mindste detalje - samlingen var langt mere omfattende end f.x. den, der forefindes hos Leitz selv i Wetzlar. Mange af apparaterne havde specielle numre, idet visse af dem var givet som gave af Fa. Leitz til forskellige kendte personer, bl.a. så jeg nr. 175000, som for mange år siden var givet til den ene af farvefilmen, Kodachromes opfindere, hele dette udstyr var ved opfinderens død blevet overdraget Rolf Fricke. Blandt klenodierne var også private breve og fotos fra Oskar Barnack, givet Fricke af Barnacks efterkommere.

Fricke rammede en pæl gennem myten om at der skulle findes 10 "Ur-leicaer", hans undersøgelser viste bestemt, at der kun findes een, som nu kan ses i Wetzlar - selv havde han hele to fra den såkaldte "0"-serie (de første 30 stk. fra nr. 101 til nr. 130) - jeg tør slet ikke tænke på hvilken værdi disse to alene repræsenterede. Mr. Fricke talte med afsky om de - nu efterhånden mange - personer, der udelukkende samler Leica for investeringens skyld - selv solgte han aldrig et erhvervet apparat - byttede til nød kun noget bort for at erhverve endnu større sjældenheder. Ifølge en fremtrædende Leica-samler, Mr. Jack Naylor, Boston, er Mr. Fricke i besiddelse af verdens bedste Leica-samling - og efter at have set den, tror jeg det gerne.

På 1. ste sal var Rolf Fricke ved at nyindrette et større fotografisk bibliotek, men da det ikke var færdigt, måtte jeg nøjes med at beundre bogstaberne i deres respektive bunker og kasser - på væggene hang originale fotos af verdens-kendte fotografer - flere signerede.

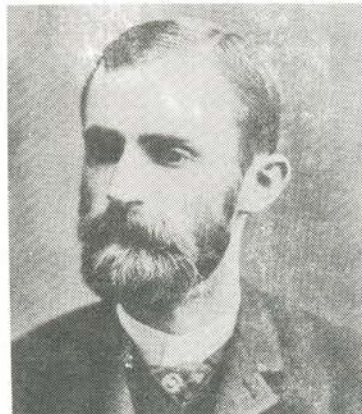
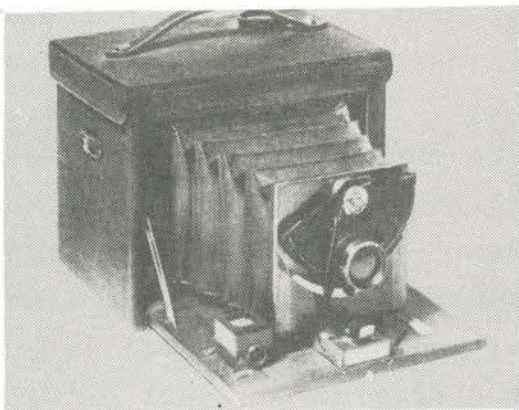
Klap-kameraet i funktion. Kodak produkt.

Næste dag var hele familien Mr. Frickes gæster hos KODAK, hvor han indtager en ledende stilling i salgsafdelingen - han berettede også en pudsige historie om hvorledes Leitz havde dummet sig i 1972 ved at indgravere de olympiske ringe på 1000 Leicaflex'er UDEN først at have indhentet den olympiske komite's tilladelse, så da 200 af disse camera'er ankom til USA, blev de afvist af toldvæsenet. KODAK havde nemlig betalt 30.000 \$ for retten til at bruge ringene på det da netop fremstillede Instamatic. Først ved Frickes mellemkomst fik Leitz lov til at indføre de 200 kostbare apparater idet KODAK indså at et camera til 800 \$ ikke er nogen konkurrent til et apparat til 20 \$.

"KODAK PARK" er et enormt fabriksområde med op imod 200 bygninger, 19 km egen jernbanespor (med KODAK-lokomotiver) og ca. 30.000 ansatte - alene i denne by, der fremstiller film, papir og apparater - mange steder 24 timer i døgnet, beskrivelsen kunne blive til en hel roman.

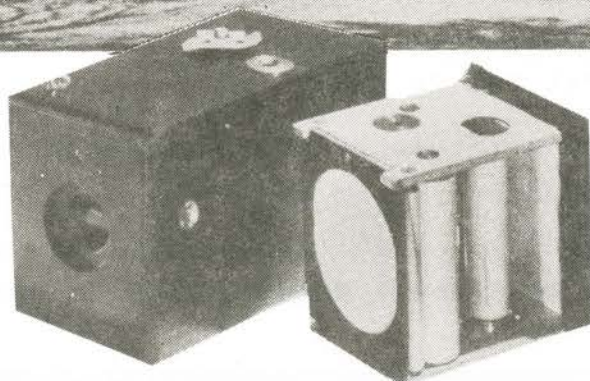
"KODAK-PARK" et enormt fabrikskompleks.

George Eastmann.

EASTMAN-house.

Efter et fremragende, kort og morsomt diasshow - sågar med indlagte filmindslag i selve dias-billedet - blev selskabet kørt rundt i en KODAK-bus i ca. 1 1/2 time under en særdeles kyndig dames ledelse. Film rundt om i bygningerne belyste disse specielle produktion - et mørkekammer blev forevist - efterkontrol af 110-kassetter m.v. Rundt om undervejs så vi hele tre veludrustede brandstationer med ambulancetjeneste m.v. Overalt et virvar af rør og ledninger, der snoede sig mellem hverandre - desværre var der totalt fotoforbud, så jeg kan kun beskrive det hele i ord (man måtte aflevere sit apparat inden rundvisningen, så der var ikke noget at gøre, da jeg jo ikke ejer et Stirn-apparat eller lignende). Til sidst blev de forskellige små familiegupper fotograferet hver for sig og billedet kunne hjemføres som endnu en souvenir. Dermed var rundvisningen slut, hvis man da ikke ville spendere nogle dollars i KODAKSs gavebutik, der indeholdt div. hatte, postkort, bæreremme, cykeltasker, digitalure m.v. Vi købte ikke noget, for allerede aftenen før havde Mr. Fricke overøst os både Grethe og drengene og mig med et utal af KODAK-gaver, den bedste var nok en lineal med indbygget regnemaskine samt en halv snes meget fine og lærerige KODAK-bøger om bl.a. fremstilling af slides, diahows, brug af filtre og meget mere - da vi kom hjem, opdagede jeg, at der var gaver for over 150 \$ - helt overvældende - det er virkelig gode bøger, ikke bare reklamebrochurer.

Efter rundvisningen var vi Mr. Frickes gæster til en udsøgt frokost i direktionskantin (damer måtte kun optræde i kjole, fint skulle det være).

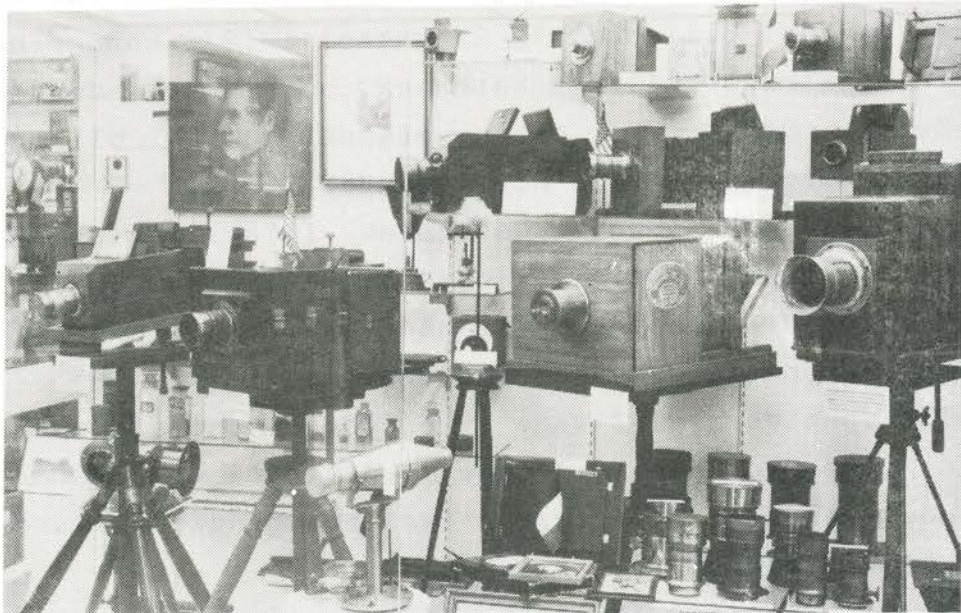
EASTMAN-house var dagens næste programpunkt. George Eastman's private kæmpevilla med en smuk fotohistorisk samling, fine ældre og nyere fotografier af kendte personer fra fortiden - og så det store soveværelse, hvor Eastman skød sig i 1932. Man fortalte, at han skød sig gennem hjertet igennem en pude - "Mit arbejde er fuldført - hvorfor vente", stod der på en seddel på natbordet!

Vi blev overgivet i museumslederen, Mr. Conday (!) venlige og kyndige hænder - det interesserede ham meget at høre om Danmarks nye Fotohistoriske Museum.

Først foreviste han en japansk særudstilling, bestående af 400 japanske apparater - japansk fotohistorie fra forrige århundrede op til vore dage, og så førte han os ned i Aladins hule, Eastman-house's kældre.

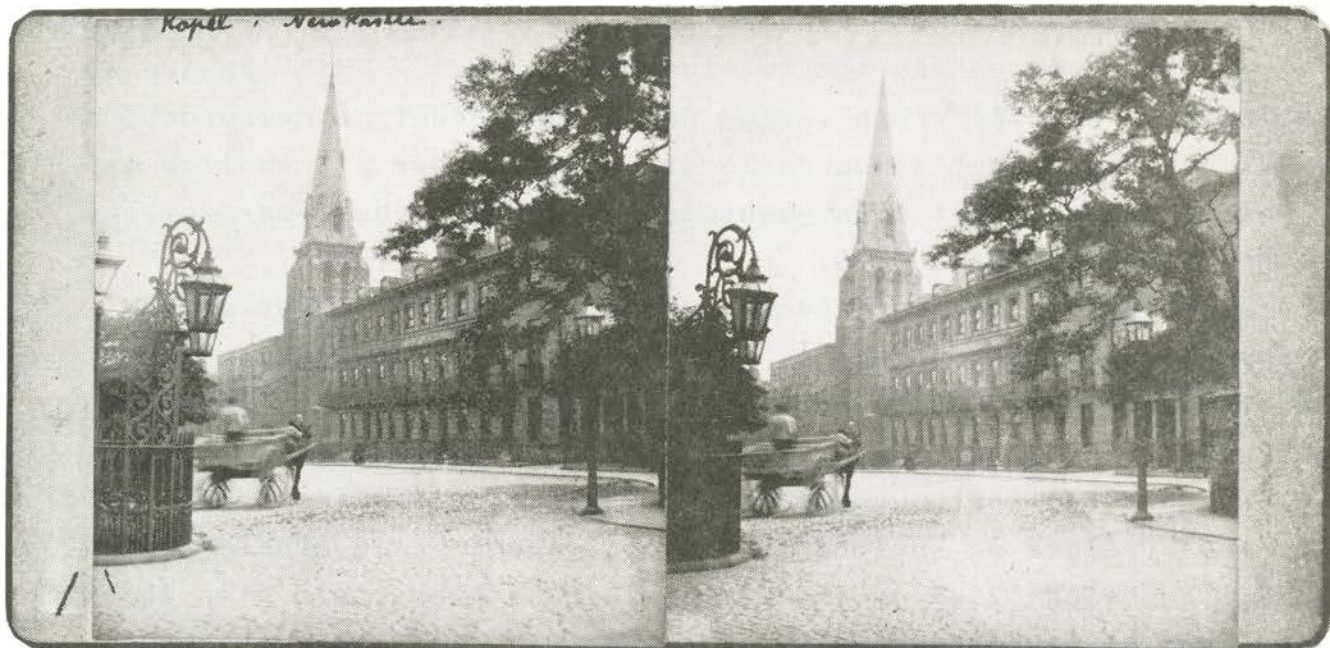
Fra gulv til loft bugnede det med kasser og skuffer - alle fyldte med kostbare og sjældne apparater - alene Leica-skuffen indeholdt en Leica "250" og en "Compur-leica"- begge dele blot lagt ned, som vi stuver kartofler - jo, der var skam noget at se på, meget, der kunne få enhver samlers tænder til at løbe i vand. - og så havde vi ikke engang haft rejsens bedste fotohistoriske oplevelse - den havde vi endnu tilgode.

Anden del af denne artikel vil handle om Ole Scheldes besøg i "Naylor's Museum of Photographie. A Private Museum in Boston.

Et lille udsnit af Mr. Naylor's enorme samling.

Peter L. Petersen,
Fotograf
Borgergade 21, 4 Sal.
København, K.

Hr. fotograf Peter Lars Petersen har optaget dette stereobillede af et Kapel i Newcastle og anført det som Nr.1 i hans senere "Stereoskop-Galleri" - omfattende 8000 stereoskopplader.

Ved F. Berendt.

Peter Lars Petersen blev født i Helsingør den 1. januar 1866. Lige fra sin barndom viste den unge mand stor talent for det at kunne skabe og se i billeder. 12 år gammel i 1878 kommer han i lære hos fotografmester Alfred Rathsack, der senere udvandrer til Amerika. Her i Frederiksborg, det nuværende Hillerød, bliver han udlært og får senere ansættelse hos en anden fotografmester, Joh. Petersen og endelig hos Johannes Hauerslev. I 1887 var denne fotograf Peter Petersen 21 år, dygtig og lovende. Han blev derfor tilmeldt en af Rejsestipendieforeningen for håndværkere og industridrivende arrangeret tur på 16 dage til England.

Man skulle opholde sig 12 dage i England, 5 dage i Newcastle, 4 dage i Manchester og endelig 3 dage i Liverpool og Edinburg.

En malende skildring af afrejsen skal her gengives i uddrag fra "Haandværkerbladet Nr.27".

Afrejsen fandt sted den 18. juli 1887.

Afrejsen var fastsat til Kl. 7 Aften, men over en Time før den fastsatte tid begyndte Deltagerne at indfinde sig i Havnegade, hvor det store Dampskib "Konstantin", der var smykket med Flag fra Top til Ræling og behængt med Blomsterguirlander fra For til Agterstavn, laa ved Bolværket. Ombordstigningen foregik hurtigt og let. Hver deltager fik udleveret et Sølvemblem med Rejsestipendieforeningens Vaaben paa dannebrogfarvede sløjfer samt en Fortegnelse over Deltagerne, Køjenummer og Mærke til Rejsetøj. Kl. 7 1/4 lød Dampfløjten for tredje gang, og det stolte Skib sættes i bevægelse.

Rejsestipendieforeningens Formand, Fabrikant Akxel Meyer, udbragte et: "Lange Leve vort Fædreland, gamle Danmark", der besvarede med rungende Hurraer saavel af de Rejsende som af den store Menneskemasse, der havde samlet sig i Havnegade og de tilstødende Gader.

Musikken spillede "Der er et yndigt Land", og med tusinder af Hatte og Lommetørklæder tilviftedes der de Bortdragende et begejstret Farvel og Lykke paa Rejsen. Det var et gribende Syn, et syn, som ingen af deltagerne vil glemme. Langs Skibsbroen paa Kvæsthusbroen, paa Skibene i Havnen, i Vinduer og Døre og paa Altaner saas Hoved ved Hoved, svingende Hatte og viftende Lommetørklæder, det ene Leve afløste det andet, Tilraab om "lykke paa Rejsen", god Fornøjelse" o.s.v. hørtes uafbrudt, Musikken spillede "Den Gang jeg drog af Sted", - "Kong Kristian stod ved højen Mast" o.s.v.. Det var en smuk Afskedshilsen, Kjøbenhavn bragte de Bortdragende, selv det mest stenhaarde Hjærte maatte uvilkaarligt blive rørt derved.

Kort efter at Trekrøner var passeret under Salut fra "Konstantin", kaldtes samtlige Deltagere i Fællessalen frem paa Fordækket, hvorefter Rejsestipendieforeningens Formand fra Kommandobroen bød Rejsekammeraterne Velkommen og meddelte i korte træk de af Bestyrelsen indtil videre trufne Arrangementer.

Om Morgenen vilde der blive serveret med Kaffe eller The fra Kl. 6-8, Kl. 9 varm Frokost med Snaps, Kl. 1 1/2 Middag med 2 Retter Mad og Dessert, om Aftenen koldt Bord og Snaps, men ikke Øl, thi hvad skulde saa Restavratøren med sine 21.000 Bajere, men det blev de Rejsendes private sag. Køjefordelingen var foregaaet saaledes, at de Ældre havde faaet de bedste Køjer. Bestyrelsen var gaaet ud fra, at alle var søstærke, og Søsyege var strængt forbudt, det samme gjaldt hasardspil, og Tobaksrygning var forbudt undtagen paa Dækket. Politik maatte der ikke tales. Vi ere hverken Højre eller Venstre, men Danske, som rejse til England for at hjembringe Erfaringer og gjøre vort Land Ære.

Der var Læge ombord, men han vilde forhaabentligt ikke faa stor Praksis paa Rejsen.

Længere fremme i beretningen hedder det:

Med hensyn til Spisningen om Bord var det ordnet saaledes, at den ene Dag spiste de lige Køjenumre først og den næste Dag de ulige. I Dag spiser de ulige Nr. først.

Derefter gik Gjæsterne, der i et antal af henimod 50 var fulgt med fra Kjøbenhavn, og de ulige Køjenumre til Bords. Udsejlingen fra Kjøbenhavns Havn var i frisk Minde, Stemningen var livlig.

Udfor Humlebækbugten begyndte man ivrig at spejde efter et lille Dampskib "Dan", der var gaaet forud, og som skulde bringe Gjæsterne tilbage til Kjøbenhavn. "Dan" skulle have været her, men var ikke til at faa Øje paa noget Steds. Mørket begyndte at falde paa, "Kontantin" sagtnede Farten, Raketter sendtes til Vejrs, og - endelig kom det længselsfuldt ventede Skib. Musikken og Gjæsterne gik om Bord i "Dan", og begge Skibe fulgtes med fuld Kraft ad Helsingør til, udveklende gjen-
sidige Hilsner, Raketter sendes til Vejrs, tre Kanonskud affyres og sluttelig maatte en Luftballon med lys indeni afsted.

Det var den sidste Afskedshilsen til de om Bord i "Dan" værende.

Peter Lars Elfelt f. Petersen. Navneforandring 14/11. 1901.
Født 1/1. 1866 - 18/2. 1931. Etablerer sig 1/6. 1890 Købmagergade 64, 1905 flyttet til Østergade 24. Havde også biografbevilling og grossererborgerskab.

Hans navnkundighed skyldes særlig hans optagelse af den store kongefamilies liv på Fredensborg og i hovedstaden. Kgl. Hof-fotograf. Mange reportagebilleder. Hvoraf en stor del beror i Danmarks Fotomuseum.

Stor samling portrætplader optaget af ham selv eller af tidlige danske fotografer. Stor serie stereoskopbilleder efter egne og andres optagelser: "stereoskop-Galleri" med blomstringstid omkring 1900. I alt havde Elfelt 8000 stereoskopplader. Det Kgl. Bibliotek har 72 sidig, trykt katalog fra slutningen af 1901 over hans stereoskopbilleder. Fortegnelsen der er ukomplet, går til nr. 2666. Stereoskopsamlingen solgtes 1966 til Danmarks Radio, T.V.

Kildemateriale:

John Philipps bil-
ledsamling.

Det Kgl. Bibliotek.
Henrik Dupont.

efter 97 år i mørke !

ILFORD

fremkalder livet.

Farmors Hjøbenhaun

John Philipp og Fl. Berendt.

Dette billede er optaget fra Rundetårn mod Vor frue kirke.
 Bebyggelsen er tæt, der var ondt om plads indenfor voldene, stør-
 stedelen af husene i Store Kannikestræde, står den dag i dag.
 I billedet fornemmer man, at H.C. Andersen eller Ørsted kunne dukke
 op omkring gadehjørnet ved "Det lille apotek" - et meget smukt Køben-
 havns motiv.

Fransk stereoskopisk billede med gennemsigtigt midterfelt.
 Fotograferet ca. 1862.

Kongens Nytorv med det nyistandsatte Hotel d'Angleterre.
 Det var her hotellets chefkonditor kreerede den berømte kage til
 ære for en berømt gæst, skuespillerinden Sarah Bernhardt.
 Optagelsen er foretaget en sommerdag med lang eksponeringstid,
 bemærk de spredte "skygger" af gående mennesker.
 I forgrunden den såkaldte "STARBUCK" sporbvogn, som var ens i begge
 ender. Det var blot at vende hesten.

Dansk stereoskopisk billede. Orange karton. (Budtz Müller)
 Fotograferet ca. 1878-79. John Philipps samling.

- Hassan Ibn Hassan:
Camera obscura.
År 1000. H. levede fra 965 til 1038. I begyndelsen af år 1000 beskrev han hvorledes man kunne anvende Camera obscura i studiet af solformørkelser.
- Roger Bacon:
Perspektiva De multiplicatione specierum.
År 1250. B. Skriver to hovedværker som udelukkende beskæftiger sig med brugen af Camera obscura.
- Leonardo da Vinci:
Codex Atlanticus.
År 1400. V. Beskriver også brugen af Camera obscura. Og giver i skriftlig form anvisning af dets brug. Se "Objektiv" Nr. 23 side 23.
- Giovanni Battista:
Portas Magia Naturalis.
År 1553. B. Skrev et naturhistorisk værk på over 20 bind. Det blev ovenikøbet oversat til flere sprog.
- Gemma Frisius:
De radio astronomico et geometrico liber.
År 1545. I dette værk finder man den første illustration af et Camera obscura. Et sådant apparat blev anvendt ved solformørkelsen den 24. januar 1544.
- Johann Zahn:
Oculus artificialis teleiopticus, sive telechopium.
År 1685. Z. fremstiller en tegning der viser et spejlreflekskamera med teleobjektiv! - Man kan undre sig over at der skulle gå 150 år før det bliver virkelighed.
- Johan Schülzes:
Chemische Versuche.
År 1745. S. opdager sølvnitratets lysfølsomhed og laver i 1727 de første kopieringsforsøg.
- Carl W. Scheele:
Luft och Eld.
År 1777. S. arbejder videre på grundlag af Schülzes forsøg og skriver en afhandling om brugen af klorsølv. Hans værk får en grundlæggende betydelse for den videre udvikling.
- R.B. Lichtfield:
Tom Wedgwood, the first photographer.
År 1903. T.W. var den første som udnyttede Scheeles opdagelse, hans fader kunne anvende opdagelsen, idet han brugte Camera obscura til at lave skitser til brug for porcelænsdekorationer.
- Josef M. Eder:
Geschichte der Photographie. 1-8.
År 1902-1932. Dette værk er det mest omfattende og gennemarbejdede i nyere tid. Videnskabeligt korrekt, men svært tilgængeligt som nybegynder. 4000 sider.
- Lucia Moholy:
A Hundred Years of Photography.
År 1945. Dette er en fotohistorisk velskrevet bog. Hovedvægten lagt på engelske forhold. Fin bog.
- Raymond Lécuyer:
Histoire de la photographie.
År 1945. Et fransk hovedværk, med meget fine illustrationer. Det er en stor bog med megen tekst. Burde oversættes til dansk.
- Rudolf Skopec:
Photographie im Wandel der Zeiten.
År 1948-49. Denne bog er en fin illustreret og gennemarbejdet fotohistorisk fra 1839 og frem til 1949. Mange østeuropæiske og sjældne billeder.
- Beaumont Newhall:
The History of Photography.
År 1949. Kan anbefales på det varmeste. En velskrevet og personlig opfattelse af tidens store mænd.

- Af fotohistoriske bøger der omhandler et enkelt land skal nævnes en amerikansk.
- Robert Taft:
Photography and the
American Scene.
År 1938.
- Dette værk er fascinerende skrevet og giver læseren et indgående kendskab til udviklingen i USA i perioden fra 1839 - 1889.
- Det nyeste og måske mest citerede værk er skrevet af Helmut Gernsheim. Denne bog beskæftiger sig med fotohistorien fra 1839 til 1914.
- Helmut Gernsheim:
The History of Photography.
År 1955. Oversat til Norsk.
- Det er en meget velskrevet og let læselig bog, måske lidt komprimeret, men må betragtes som et hovedværk i nyere tid. Da den er oversat til norsk, men desværre udsolgt fra forlaget, må den jages antikvarisk. Anskaf den.
- Dansk fotohistorie er kun beskedent repræsenteret i litteraturen. Men følgende bøger kan rekommanderes.
- J. Petersen:
Fotografiens forhistorie.
År 1889.
- En kortfattet, men fin sag.
- Michael Langford:
Fotografiens historie.
År 1981.
- God dansk oversættelse, med gennemgang af fotohistoriens forløb.
- Chr. Winther:
Fotografiens forhistorie.
År. 1948.
- En kortfattet men præcis udviklingshistorie. Må anses for at være en god begynderbog.
- Kristian Seeberg:
100 år i fotografiens tjeneste.
År 1962..
- 45 sider fotohistorisk bog angiver sin beskedenhed, men velegnet som begynderbog.
- Bjørn Ochsner:
Fotografi i 100 år 1862-1962.
År 1962.
- Her er der også tale om et hefte i beskedent omfang. Den er velskrevet og præcis, supplerer de to foregående.
- Som sagt er dette et tilfældigt udvalg af muligheder og man vil selv kunne finde nye titler i referancelisterne i de enkelte bøger.
- Bøger med tekst og billeder omhandlende fotografiapparater er nok det der interesserer de fleste samlere. At kunne genkende sine klenodier. Antallet af sådanne bøger overstiger langt hvad pladsen tillader. Derfor her kun de lettest tilgængelige.
- H.D. Abring:
Von Daguerre bis Heute. 1-2.
- 2400 apparater godt gengivet, rimelig tekst og nem at finde rundt i. Uundværlig for en samler.
- Michel Auer:
Collection.
År 1977.
- 1.664 apparater lidt småt gengivet. Heri findes apparater som Abring har udeladt.
- W.A. Umstätter:
Photogr. Sammlung.
- 1.450 apparater gengivet i et lille format, men rimelig gode. Supplerer fint de øvrige bøger i genren.

- Michel Auer: En stor flot bog med fine farvebilleder. Begrænset antal
Kameras Gestern apparater. God tekst.
und Heute.
År 1975.
- Brian Coe: Stor flot bog. Med fine stregtegninger og en udfyldende
Cameras-From Daguerreotype to Instant Pictures. tekst. Er kommet i Norsk udgave. Kan ikke undværes af en
samlere.
År 1979.
M.Mc. Keown:	Myron Wolf:	James Cornwall:	James Cornwall:
Cameras and Price	Blue Book.	Photogr. Advertising. England	Photographische
Guide.	Price Guide.	1890-1960.	Anzeigen. Germany. 1850-1960
År 1983-84.		200 apparater i	Ca: 200 apparater
3.800 apparater.		streg.	i streg.

Speciallitteratur vedrørende enkelte kameramærker er helt udeladt, der må henvises til bl.a. annoncer i "Objektiv".

I det næste nummer af bladet følger titler på bøger og værker der omhandler "Fotografiet" igennem foto-historien.

Til at supplere denne artikel anmeldes her en dansk bibliografi som for ganske nylig er kommet i handelen.

Dansk fotolitteratur 1839-1982.

Ved Ole Mikkelsen.

Det har i en del år været sådan, at når man har brug for en liste over dansk foto-litteratur, gik man på Det Kgl. Biblioteks danske afdeling og bestilte en "Xeroxkopi" af systematisk katalog nr. 20. Heri fandtes en næsten kronologisk liste over foto-litteratur for perioden 1839-1959. Når listen ophørte i 1959, var det, fordi man gik over til kartotekskort, som jo ikke uden videre lader sig kopiere. Men sagt kort, man fik altså 12 sider A3 format formedels Kr. 12.00 excl. forsendelse. Hermed var man forbløffende godt dækket ind, uden at der var tale om en fuldstændig liste.

Nu er der kommet en rigtig bibliografi opdelt i emner og med et alfabetisk register. Bogen indeholder knap 500 titler og dækker perioden 1839-1982.

Der er desværre ingen kommentarer til det indførte materiale. Bibliografiens stærke side er dens håndbogsbibliotek. Før 1959 rækker den dog ikke udover ovennævnte "katalog" nr. 20.

Der er udkommet megen foto-litteratur indenfor de sidste 20 år, og meget er kommet med. Alligevel mangler selv almindeligt kendte ting, som f.eks. Kylie Topps "Dengene i Odense" fra 1981, eller f.eks. Rie Nissens "Om mennesker og mig" fra 1974. Går man tilbage til 1930'erne mangler landets måske mest offentliggjorte skønfotograf Sigvart Werner. Kun Morten Bo kunne vel gøre ham rangen stridig, men han er til gengæld registreret. Det er Jette Bangs "Grønland" ikke! En detalje er det, når "Objektiv" oplyses at udkomme uregelmæssigt. Den fejl stammer fra Dansk Bogfortegnelse. Bibliografiens ringe fejlprocent svarer iøvrigt meget nøje til dens høje standard, som Dansk Bogfortegnelse har.

Når man hertil føjer grundig korrekturlæsning og godt fagligt sprog, så er der ingen tvivl om, at den vil blive meget anvendt i de kommende år.

Dansk foto-litteratur. 1839-1982. En bibliografi.

Af bibliotekar Niels Dejgaard. Medarbejder: Bibliotekar ved Det Kgl. Bibliotek. Susan Vejlsgaard.

1984., - (64 sider) (format A5) (oplagstal: 500 expl).

Udgivet af Bibliotekscentralens forlag, Ballerup. ISBN. 87-555-1111-9.

Pris: Heftet Kr. 175.00 incl. Moms

ET MUSEUMSBESØG DER BLEV EN STOR SUCCES!

Foto: S. Løvstad, Danmarks Fotomuseum i Herning

En bus i to etager fyldt med glade fotointeresserede kunder besøgte Danmarks Fotomuseum i Herning søndag d. 7. oktober.

Et arrangement i samarbejde med

og

FOTO

Magasinet

LYNGBY

✓/ Jørgen M. Gregersen

HOVEDGADEN 47, 2800 LYNGBY. TLF. 02-88 36 76

Vi anbefaler os med fremkaldelse og kopiering af alle typer fotografiske opgaver.

Til Deres behagelige orientering kan oplyses, at det gælder såvel farvefotografi som sort/hvid.

Vore dygtige medarbejdere forarbejder også gerne Deres film fra dag til dag.

Henvend Dem trygt til en autoriseret fagfotohandler, som vi har den ære at betjene.
De vil ej blive skuffet.

Med højagtelse

H-COLOR

Hammerschmidt Foto A/S - Risskov - 06-17 52 00
Fotografisk etablisement siden 1937

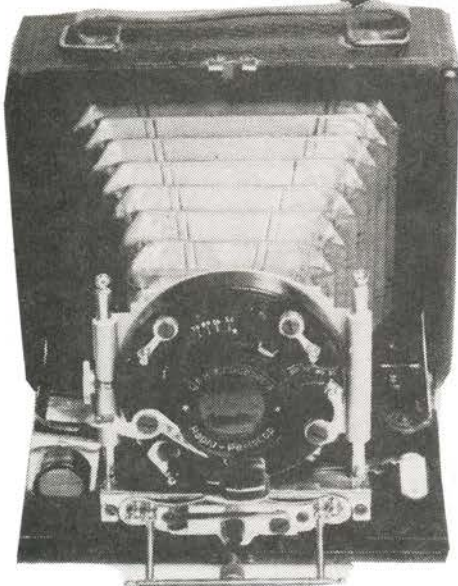
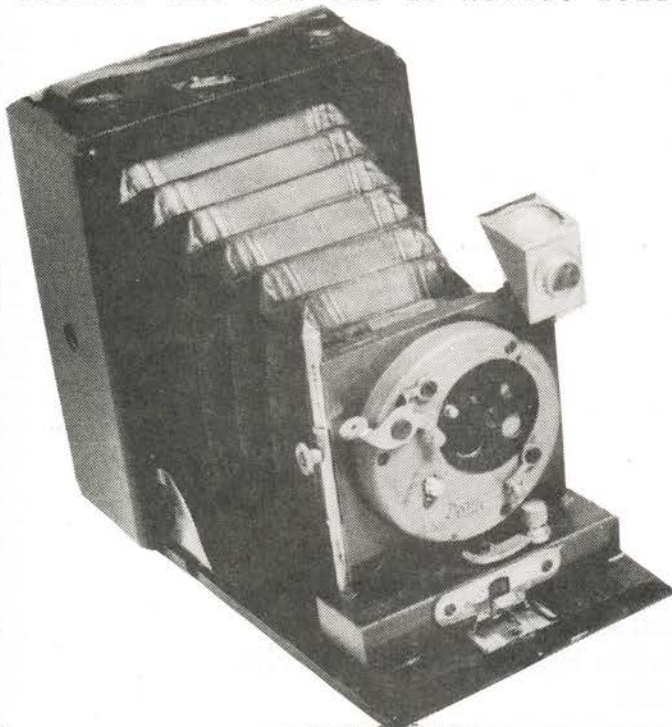
Delta kameraer

Dr. Rudolf Krügener, Bockenheim, Frankfurt/M, startede i 1885 en kamerafabrikation. Et af hans mest kendte produkter er formentlig Krügener-lommekamera der fremkom i 1888. Året efter præsenterede firmaet et meget enkelt 2-øjet reflexkamera (Rollei-type vil vi sige i dag).

Det bar navnet SIMPLEX. 1891 kom magasinkameraet DELTA. Det blev et navn der kom til at følge en lang række forskellige kameraer fra Dr. Krügener. Her vises 2 DELTA pladeapparater. De er fra lige før, og efter århundredskiftet.

Det var iøvrigt dette firma der benyttede den morsomme reklame med et kamera forsynet med 4 hjul m.m. I 1909 gik Dr. Krügener sammen med 4 andre fotografiske virksomheder ind i det foretagne der blev kendt under betegnelsen: ICA kamerawerk i Dresden.

I 1926 var dette firma med i den sammenslutning af tyske fotofabrikker der kom til at hedde: Zeiss Ikon. Sigfred Løvstad.

Dr. R. Krügener's Delta - Cameras

ANLEITUNG

für sämtliche

Central - Moment - Verschlüsse

Million-Delta-Kassetten

Film - Pack - Kassetten

Rouleaux - Verschluss

sowie

Allgemeine Hinweise, „Aufnahme“ etc. etc.

Dieses Heftchen muß stets den Anleitungen für die Cameras beiliegen.

BESØG DANMARKS
FOTOMUSEUM
Museumsgade 3 · 7400 Herning
(lige bag banegården)

... nu har museet også
WEEK-END ÅBEN

LØRDAG / SØNDAG KL. 13,00-17,00
TIRSDAG-FREDAG KL. 13,00-17,00
BEMÆRK: Mandag lukket

HERREGÅRDSLIV

1887-1900

Udstillingen kan ses på Danmarks Fotomuseum frem til april 1985. Dele af udstillingen vil dog være ophængt permanent.

Frederikshavn kunstmuseum vil vise billederne fra april 1985, desuden vil et mindre udvalg af dem være ophængt på Aalholm slot i hele sommerhalvåret 1985. (Stedet med de flotte veteranbiler).

Fotofirmaet ILFORD vil vise dem i København først i det nye år. Man kan henvende sig på telefon 01 28 68 00 om tid og sted. En dia-serie vil kunne rekvireres fra februar 1985. F.B.

Medlemmer af D.F.S. som har vist "FLAGET" med egne specialudstillinger i det forløbne år, skal herved have en varm tak for udvist initiativ.

Holger Duseberg har haft udstilling af "isenkram" i Bikubens lokaler. Herlev. I maj måned.

Kurt Andersen havde en mindre udstilling i forbindelse med en 3 dages foto-messe i Lyngby storcenter. Kurt Andersen vil i næste nummer blive præsenteret nærmere. Begge steder blev der udleveret materiale om Dansk Fotohistorisk Selskab.

Vi håber ikke at Aksel Gram Møller er ved at blive en "fracalden", rygter vil vide at han har udstilling af gamle "CYKELLYGTER"!! fra oldemors tid. Kan ses i hele december. Stengade 1. Helsingør.

Ole Schelde og Hans Bonnesen, direktør for Agfa havde den 4. maj, på 39 årsdagen for Danmarks befrielse inviteret til et Dia-show med lyd.

En mærkelig og spændende historie fra besættelsestiden var her blevet skabt perfekt på dias. De af Dansk Fotohistorisk Selskabs medlemmer der ikke havde mulighed for at komme gik her glip af en fantastisk dygtigt gjort dia-serie. Lyd, billed og tekst gik op i en højere enhed, til tider troede man at det var en spillefilm.

Historien skal her ikke røbes.

Vi håber at Hr. Schelde vil vise denne også fotohistoriske "sag" - en mødeaften i den kommende sæson 1985.

Da bør man møde op og glæde sig over hvad man kan få ud af nogle ruller film og lidt sved på panden.

Desuden en indholdsrig sommerferie!

Hvad de dog samler på!

For nogle år siden fik jeg i et marskandiservindue øje på et nydeligt lille fotografi, som var monteret i et læderetui. Jeg gik ind i butikken og tog billedet i øjesyn. Det lignede, i udseende og teknik, et billede som jeg i forvejen havde i samlingen. Et amerikansk ferrotypi af en soldat fra borgerkrigstiden.

Indfatningen var dog af samme type som nogle af mine engelske ambrotypier. Billedet, som marskandiseren oplyste var af engelsk oprindelse, blev da erhvervet for en rimelig pris.

Der var dog noget over det billede, som, da jeg kom hjem, fik mig til at åbne og adskille indfatningen, - og stor var overraskelsen og glæden, da det konstateredes at billedet ikke var et ferrotypi, men derimod et af de meget sjældne pannotypier.

Pannotypier blev fremstillet i slutningen af 1850-erne og begyndelsen af 1860-erne efter en tilsvarende metode som ferrotypier. Den lysfølsomme hinde var såkaldt våd kolloidum, som ved passende eksponering og fremkaldelse lod billedet fremstå som positiv. Men hvor basen for ambrotypier er glasplade, og for ferrotypier en sortlakeret blikplade, så er pannotypierne udført på voksduk. Andre materialer f.eks. læder, har man også anvendt. Disse billeder er, ligesom daguerreotypierne, unika - altså selve originaloptagelserne.

At jeg ikke umiddelbart kunne identificere fotografiet som pannotypi, skyldes dels at billedet er så velbevaret, og dels at det er et læder-pannotypi, som jeg på det tidspunkt endnu ikke havde set omtalt noget steds.

Ja, således kan man altså være heldig at gøre et fund, - og selv om billedet "kun" havde været et ferrotypi, ville det også have været en fin lille ting til samlingen.

Peter Haagen.

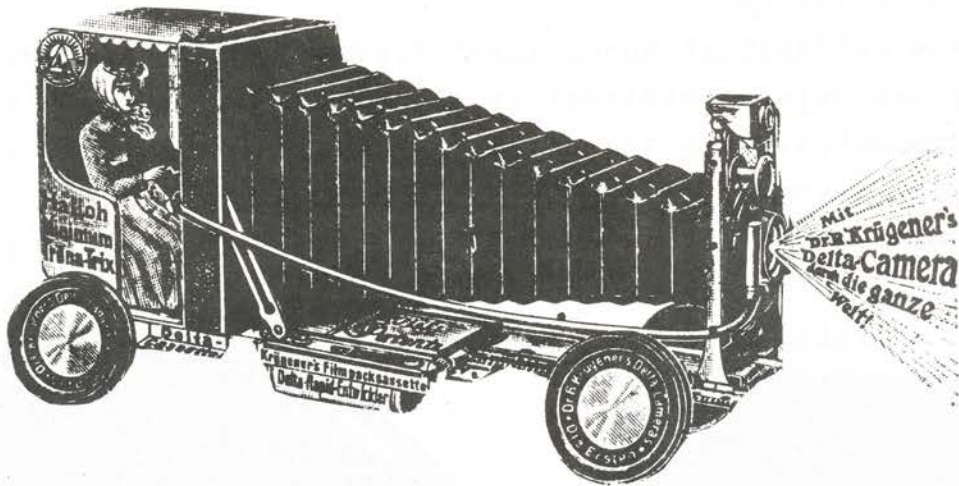

Frimerker med fotohistoriske motiver.

FOTOKÆDEN

NJAL FOTO

NJALSGADE 22 - 2300 KBH. S. - (01) 54 55 90 - GIRO NR. 8 19 59 94

Den umulige opgave ?

Det er os!

KAMERASPECIALISTEN

v/ Ib Helsted Larsen

Frederikssundsvej 136 - 2700 Brønshøj - Telf. (01) 60 63 17 - Giro 5 52 84 37

verdens ældste fotografiske tidsskrift — siden 1879 -
the world's oldest photographic magazin — since 1879

Dansk
Fotografisk
Tidsskrift

Valdemarsgade 19
1665 København K
Danmark
Tlf. 01-22 57 95
Giro 5483824

RETTELSE TIL GUINNESS REKORDBOG 1985.

Ifølge Niels Elswing er Dansk Fotografisk Tidsskrift verdens ældste. Men er det det?

Niels Resdahl - gør opmærksom på at The British Journal of Photography er EST. i 1854. Den danske rekord er slået med hele 25 år! Hvad siger oldermænden?

The British Journal of Photography

EST. 1854

24 Wellington Street, London, WC2E 7DH
Telephone: 01-836 0731 Telex: 267348
Telegrams: Photometer, Rand, London

BJP

I forbindelse med indvielsen af Danmarks Fotomuseum i Herning blev tidligere fotohandler og nu museumsleder Sigfred Løvstad udnævnt til æresmedlem af Danmarks Fotohandlerforening. I baggrunden ses foreningens formand, Cai Sørensen.

**DET BLEV LØVSTADS
STORE DAG**

ANNONCE:
Mikroskop-kamera. CONTAREX.
Som ny. Sælges. Kr.600.00.
Evt. Bytte. 02 09 18.

ANNONCE:

Poul Jørgensen søger stadig smalfilmapparater både af den ene og anden slags samt film. Specielt søger han et pistolgreb til Elmo model 6 standard 8m/m.

Poul Jørgensen
05 62 90 86.

ANNONCE:

Indbinding af f.eks. fotokataloger.
Fineste arbejde til foto-vennepriser.
Fra 50-75 Kroner pr. bind. F.B.
02 19 22 99.

BRUGEN AF GAMLE OBJEKTIVER!
Tilmeldte medlemmer vil få
skriftlig meddelelse i begyn-
delsen af 1985. F.B.

De mange nye medlemmer af Dansk Fotohistorisk Selskab hilses her-
ved hjertelig velkommen! Adresseliste vil blive udsendt sammen med
"Objektiv" - April 1985. Man bedes være opmærksom på mødedatoerne i
bladet. Der vil kun blive udsendt remember-kort til loppemarkedet.

EXAKTA

Varex

Per Ask Nielsen

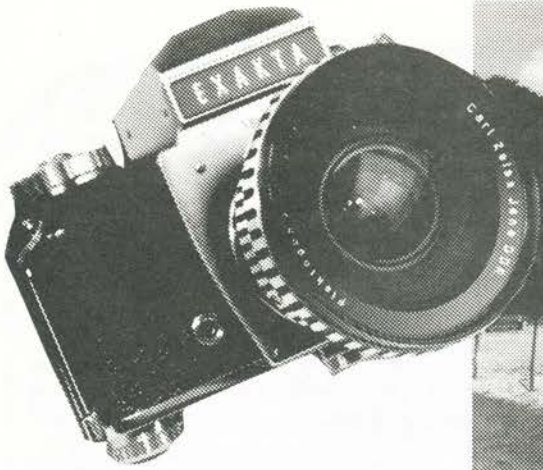

EXAKTA "A" (1933).
 -den allerførste EXAKTA!
 Med snekkeoptik XENAR 2.8/75
 -40x62 - Nikkeludførelse.

Præcisionsmontage på fabriken i Dresden 1939.
 af EXAKTA-VP'ere. (foto:EXAKTA-SPIEGEL)

I anledning af Dansk Fotohistorisk Selskabs årsmøde i Herning Lørdag-Søndag d. 12-13 Maj 1984 viste ASK-0-Rama en specialudstilling af IHAGEE-kameraer.

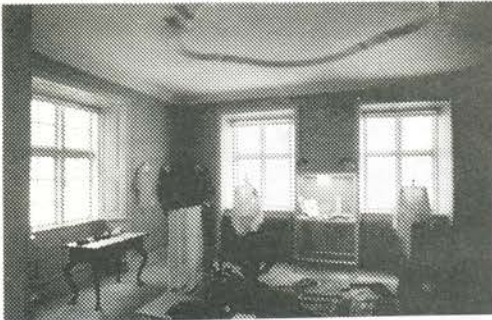
Det drejede sig om IHAGEE-kameraer og tilbehør fra disse med særlig vægt på EXA-EXAKTA - modellerne. 33 modeller kunne bese, deriblandt den her gengivne EXAKTA "A" fra 1932-33. Det allerførste spejlrefleks til småbilledformatet 42x65mm.

EXAKTA VAREX II b (1963)
m. "FLEKTOGON" - superwide
f: 4.0 / 20 mm.

TO "HERNINGSHOLM"-OPTAGELSER MED EXAKTA IIA OG CARL ZEISS'S
FLEKTOGON F: 4 / 20MM vidvinkeloptik. FORÅR 81.

"HERNINGSHOLM"-INTERIØR FRA SEPARAT-UDSTILLINGEN MED KUNST-
HÅNDVÆRKEREN AASE LUND JENSEN'S TEXTILER M.V.
(forår 1981)

EXA - EXAKTA

er "IHAGEE" fællesnavne for en række spejlreflex-kameraer i småbilledformat, der på afgørende vis har været med til at præge udviklingen på dette for fotografien så vigtige område.

Småbilledformatet - idag 35mm filmen - er blevet det altdominerende indenfor både amatør- og proff-sektoren, men i trediverne har det krævet mod at gå imod tidens storformater f.eks. 9x12 og 12x16cm.

IHAGEE, Dresden vovede en serieproduktion i 1932, først i formatet 40x65mm med modellerne "A", "B" og "JUNIOR", - senere i 1936 med de epokeskabende KINE-EXAKTA modeller i 24x36mm. Disse var een af de mange sensationer på forårsmessen i LEIPZIG, og fik i de følgende år en enorm betydning for småbilled-fotografiens udvikling.

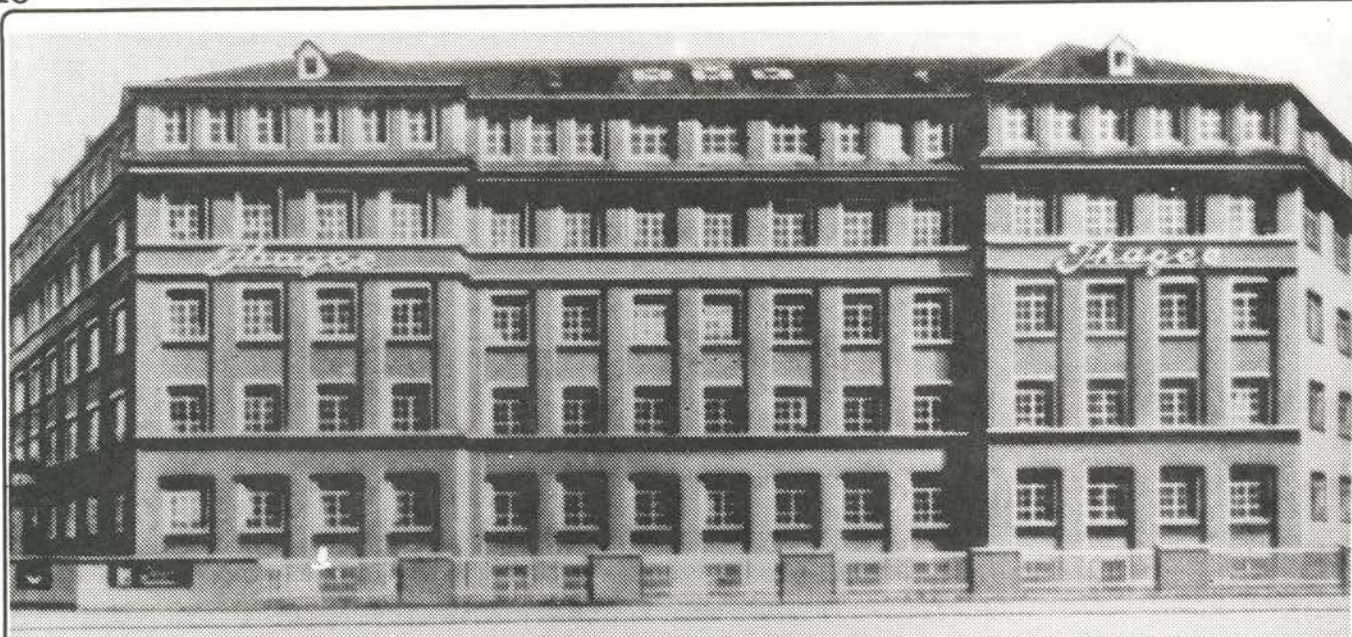
EXAKTA-systemet voksede støt gennem årene, og nåede sit højdepunkt i halvtredserne og i starten af tredserne, for herefter at blive overhalet af tilsv. japanske produkter. I den originale form stoppede produktionen i 1968, hvor firmaet blev indlemmet i den østtyske fotogigant PENTAGONs organisation.

VACUBLITZ-SYNKRONISATOR (1940)
m. dobb. gevind til stativ og kamera.

EXAKTA / KOBOLD FLASH (1960).
Universal-synkronisator med kondensator-
og testsystem. Sammenfoldelig i etui.

IHAGEE KAMERAWERK - STEENBERGEN & CO., DRESDEN-STRIESSEN 766 -
 - fabriken, der i Februar 1945 blev jævnet med jorden af US-AIRFORCE.
 (foto: EXAKTA-SPIEGEL, efterår 1939)

IHAGEE KAMERAWERK STEENBERGEN & CO.

Navnet stammer fra en fusion mellem det oprindelige **Industrie- und Handelsgesellschaft m.b.h.** (grundlagt 1912) og forskellige kamera-"snedkerier" i årene lige efter den første verdenskrig. Men allerede inden da havde fabrikken markeret sig med forskellige kvalitetsprodukter. Mest kendte var navnene **PHOTOREX** og **ULTRIX** fra 1912-1916. Allerede her 1916 kom den første spejlreflex "**PAFF**", som udvikledes i forskellige modeller, og efterfulgtes i 1926 af bestselleren **IHAGEE-PATENT-KLAPP-REFLEX**, samt billigudgaven **SERIENFLEX**. I 1930 fulgte så fabriksens dyreste udgave nogensinde - **NACHTREFLEX** med de enormt lysstærke **MEYER "PLASMAT"** objektiver på $f:2.0$ og $f: 1,5$!

Efter 20 succesrige år stillede fabriken op til **EXAKTA**-eventyret, der dog havde en ufrivillig afbrydelse i forbindelse med anden verdenskrig. I **Februar 1945** blev **DRESDEN** sønderbombet af **US-Airforce**, med en voldsom ildstorm til følge. Alle fabriksanlægene blev totalt ødelagte og mange af medarbejderne blev dræbt.

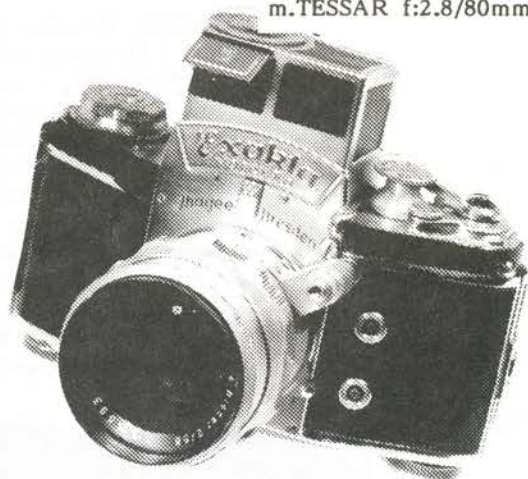
1947 genopstod firmaet som **IHAGEE KAMERAWERKE A.G.** Med finansielle forbindelser til bl.a. Holland undgik firmaet nationalisering som **V.E.B.** i **D.D.R.**

På forbavsende kort tid lykkedes det at samle en stab af tidligere ansatte, og i et restaureret fabriksanlæg kom en ny produktion i gang. Det blev til en exportsukses af dimensioner, der dog fik en brat ende i 1967/68, hvor firmaet flyttede til **WEST-BERLIN**. Her lavede man først **EXAKTA REAL** (nu en sjældenhed!) og senere via japanske **COSINA - TWIN TL** med en ny og større bajonetåbning. I japansk regi kom flere modeller, og så sent som Febr. 1984 er der bragt nye "**EXAKTA**"-objektiver på markedet.

Som et kuriosum skal nævnes at et vesttysk firma **RHEINMETALL** i **Sömmerda** har markedsført et kamera under navnet "**SYSTEM-EXA**". ØST-TYSK Produkt!

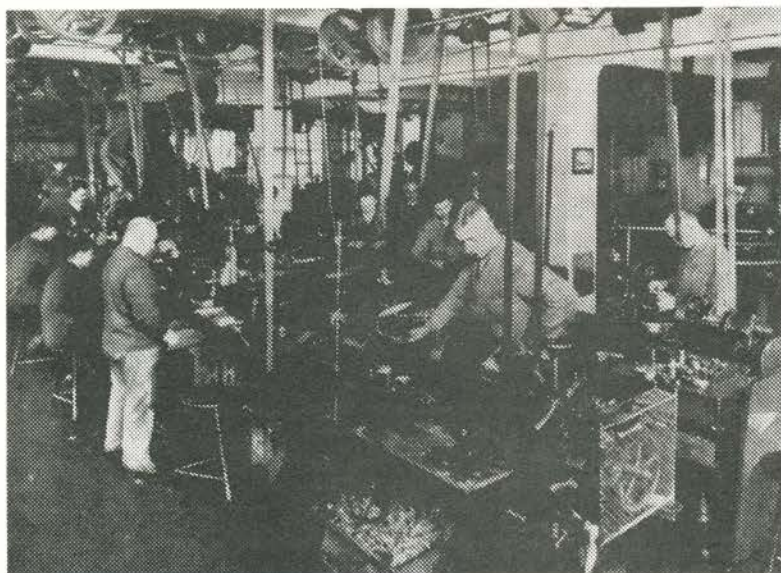

EXAKTA - 66. (1938)
 m. **TESSAR** $f:2.8/80$ mm

EXAKTA VAREX 11A (1957).

m. **BIOTAR** $f: 2.0 / 58$ mm.
 Prismesøger med indbygget lysmåler
 mrk. **IHAGEE**, Dresden, Germany.

Centralt drevne drejebænke i maskinhallen hos IHAGEE, Dresden. Sommer 1939. (foto: EXAKTA-SPIEGEL).

- leg med foto...
To "ASG'ere", K.E.Hedegaard og P.E. Nygaard afprøver et bælge-nærudstyr fra EXAKTA.

En kuriositet - en 38-Exakta med den famøse navneplade EXAKTA !! På A-O-R no. 00012, den selvsamme type, er navneskiltet med "K" (normalt!).

1950.
EXA - "lillebror", med et af de mange skelsættende IHAGEE-patenter. Her fungerer selve spejlet som lukker!

Ihagee Kamerawerk Steenbergens & Co.

er i Slutningen af 1922 flyttet ind i ovenstaaende nye Bygning i Dresdens „Photo-Viertel“ og er nu i Stand til i to Driftkomplekser at beskæftige 500 Personer.

Forlang vort nye Skrift: **„Ihagee Kameras“** fra Wrlkl. Rat Prof. Emmerich, München. — Portofrit mod Indsendelse af 1 Kr.

DRESDEN — STRIESEN 53

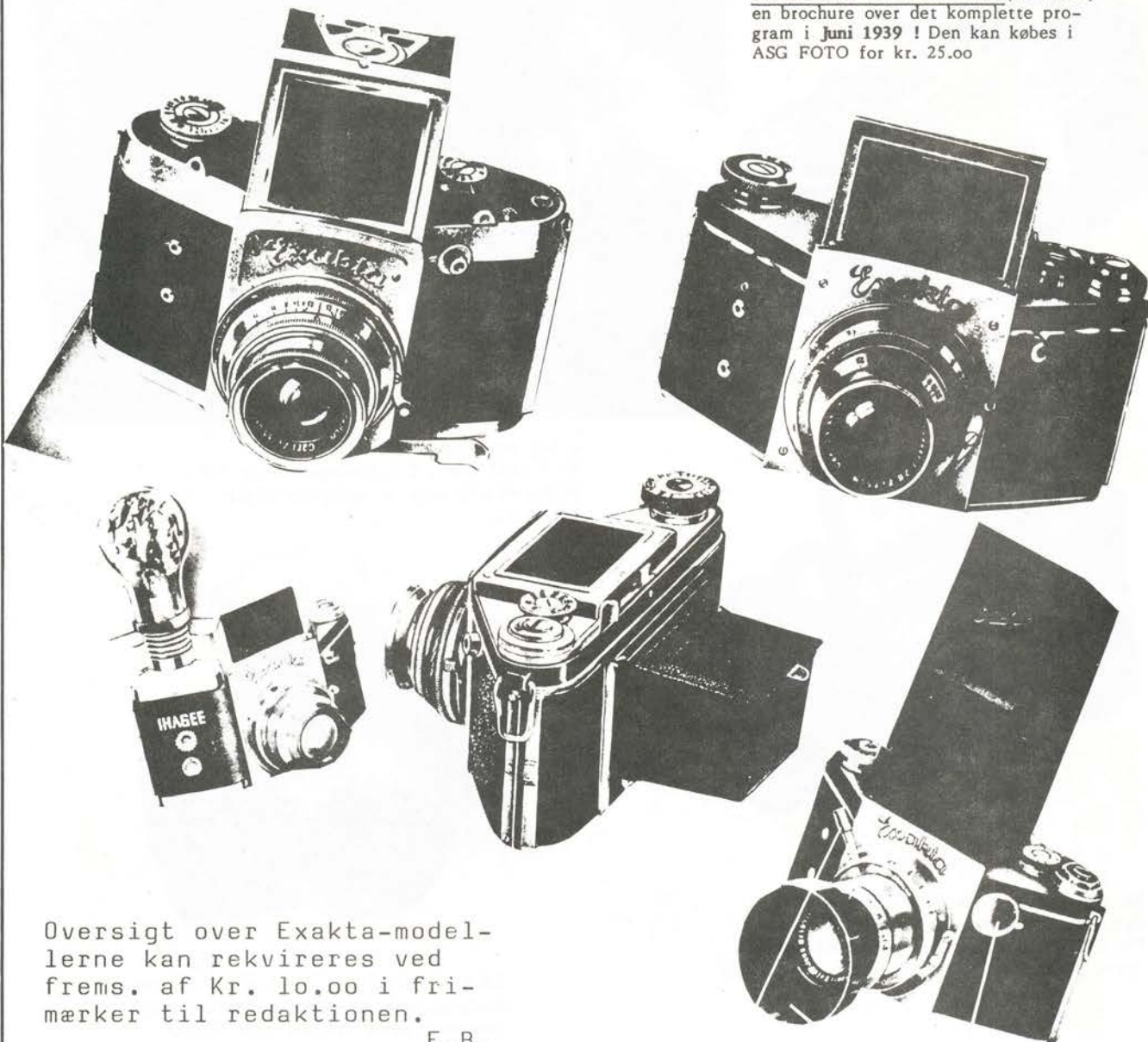
Repræsentant:
CARL HØYER & SØN
KØBENHAVN
Vesterbrogade 66

Ihagee-Kameras

Annonce i DANSK FOTOGRAFISK TIDSKRIFT
årgang 1923.

I anledning af denne udstilling har vi fremstillet et antal gen-tryk af:
IHAGEE-KAMERAS (EXPORT)
en brochure over det komplette program i **Juni 1939** ! Den kan købes i ASG FOTO for kr. 25.00

Oversigt over Exakta-modellerne kan rekvireres ved frems. af Kr. 10.00 i frimærker til redaktionen.

F.B.

EXA 24x36 mm

med lysskakt-søger, uden objektiv	kr. 216,—
med prismsøger, uden objektiv	kr. 337,—
med prismsøger og målelup (til pinlig nøjagtig afstandsindstilling), uden objektiv	kr. 438,—

1959 - priser!

Vi ka' li' at handle

CENTRUM

FOTO

Specialforretning i nyt og

brugt fotoudstyr

ISTEDGADE 24. 1650 København V. o1 21 61 67

Art

Rolleicord

Déco

I slutningen af 20'erne og begyndelsen af 30'erne var det mindste format man kunne anvende 9x12 cm, dog kunne man til rejsebrug nedlade sig til at bruge et lidt mindre format, men det var især de udbredte klappameraer der dominerede.

Derfor var det noget af en sensation da de herrer Franke og Heidicke kom med deres 6x6 cm kvadrat format. Konstruktørernes tanke var den, at man måtte kunne fremstille et prisbilligt og handigt apparat som modstykke til det tunge atelier-camera, som desuden altid krævede stativ. Matskivesystemet havde man jo kendt længe, omend det var meget besværligt at arbejde med på grund af det store lystab.

På dette område lykkedes det, at gøre skaktens åbning og lukning nemmere og samtidig få lidt mere lys frem på matskiven.

120 rullefilm med 12 billeder 6x6 cm var, hvad man kunne tilbyde filmmæssigt. Isætningen af film var også blevet moderniseret og gjort lettere. Det store problem for firmaet var nok formatet 6x6cm.

Der var da intet i "foto-livet" som var kvadratisk. Det stred imod alle kunstneriske og billedmæssige regler. Hvad med det gyldne snit? - havde man tænkt sig at lade hånt om det?.

Spørgsmålene var mange og i det store hele anså amatørverdenen formatet for noget kantet.

Men Rollei-Werke havde taget deres beslutning og på samleværkstederne i Tyskland, var man i fuld gang med at producere apparaterne.

Her skal vi kun beskæftige os med Rolleicorden. Den såkaldte folkemodell, tapet-rollei, kagedåsen eller når det skulle være fint Art Dico modellen.

De første apparater kom på markedet i juli 1933. Folkemodellen var den eneste model der blev fremstillet uden skinbeklædning.

Kamerahuset bestod af udstandset og bukket rudemønstret blikplade.

Den blev udstyret med Zeiss Triotar 1:4,5/75 mm objektiv og prisen var 88.00 R.M. Det følgende år langserede man en ny model med en lidt lysstærkere optik. Triotar 1:3,8/75 mm til en pris af 105.00 R.M. Folkemodellen blev fremstillet helt frem til marts 1936. Den blev nummereret fra 1.460.000 til 1.760.000.

Apparatet havde separat filmtransport samt Compur-lukker med tider fra 1-300 sec, desuden B og T. Disse Compurlukkere var af en fremragende kvalitet. I dag 50 år senere fungerer de fleste perfekt.

Fotografisk set er det et enestående apparat. Forstørrelser op til 50-gange 60cm, er ingen umulighed for et Triotar objektiv. På bagsiden af apparatet havde man en nem og overskuelig belysningstabel, der i de fleste tilfælde var en perfekt rettesnor for amatøren.

I Japan havde man blik for dette kvalitetskamera.

Nu var det så heldigt, at i 1928 rejste en tysk ingeniør, Willy Neumann til Japan og blev ansat hos Nichidoku Camera. En anden bosiddende, Heilemann fremstillede lukker-komponenter. Et par år senere allierede de to ingeniører sig og begyndte at arbejde for firmaet Fukada Shokai.

Her begyndte man at fremstille en kopi af Rolleicorden under navnet Prince Flex. Det blev forsynet med en Neotar linse 1:4,5/75mm og med en perfekt Compur-lukker, fremstillet af Neumann/Heilemann. Om så det var lukkertiderne, var de ens. Dette apparat blev sendt på markedet i Japan 1937 og kostede omkring 165 yen.

Rolleicorden og Rolleiflexen som er udtryk for gedigent tysk mekanisk håndværk vil fremover utvivlsomt blive et yndet samlerobjekt. Apparatene er ikke så sjældne, der er i Danmark solgt et forbausende højt antal. De er endnu rimelige i indkøbspris.

En type kamera som er meget spændende at samle på.

De teknisk fineste modeller er de, som er fremstillet før 1953, efter dette år slækkede man på kvalitetskravene.

Det er selv i dag en fornøjelse at holde sådant et apparat i hånden. Desuden kan de bruges.

Art Dico-modellen. Prægtig ornamentik. Smuk og enkel.

KODAK

DET AT VÆRE KLAP-SAMLER. 3. del.
Af Flemming Berendt.

På grund af depressionen i 1929, så man sig nødsaget til at ud-tænke nye og billigere metoder til kamerafremstilling. Bakelit og andet "form-press-stof", der lod sig forarbejde i støbeform. Støb-ning af kamerahuse uden for megen manuel arbejdskraft.

I begyndelsen af 1929 fik Amalgamated Photographic Ltd udtaget patent på det første formstøbte folding-kamera. Samtidig kom Rajar No.6 på markedet, det var fremstillet af presset sort bakelit, men havde et klumpet udseende. Året efter kom Kodak med Hawk-Eye No.2 støbt i brunt bakelit. Støbeteknikken blev nu hurtigt forbedret og det næste kamera, Soho Cadet lignede rosentræ med rød bælg, et ka-mera der vakte opsigt. Flere forskellige kameraer så dagens lys i disse år, nogle af dem særdeles pæne og handige. I 1939 kom Soho Pilot, der nærmest var firkantet, på markedet. Året efter kom So- ho Twin, der var beregnet til at give 16 billeder på en 120 film.

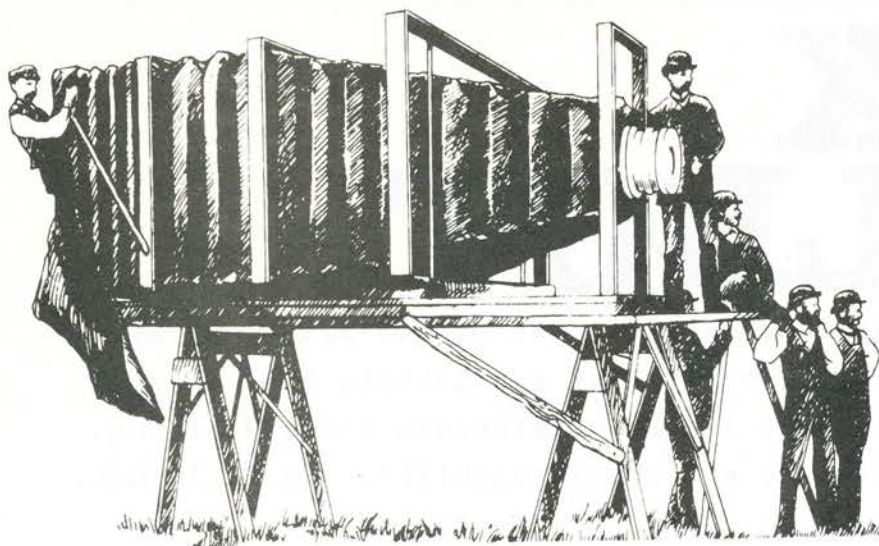
1935 bød på to modeller, Service Gem og Wirgin Baby, det første i bakelit. En anden model, Jiffy VP var lavet i sort bakelit. Året efter blev et lille fint kamera præsenteret, Coronet Vogue, det var sammenklappeligt og fremstillet i brunt formstof og med en billedstørrelse på 30x51mm.

I 1932 indførte Kodak to nye formater 620 og 616. Disse to var identiske med 120 og 116 rullefilm, men havde en tyndere filmspole, der gjorde det muligt at reducere kamerahusets størrelse. Kodak Six - 16 og 20 kom samme år på markedet.

Ved Anden verdenskrigs begyndelse i 1939 var de store formater ved at miste fodfæste og måtte langsomt vige pladsen for de mere handige størrelser. Efter 1945 da der langsomt begyndte at komme gang i ka-meraproduktionen, blev man i England præsenteret for et kamera, der hed Agifield med 12 eksponeringer på en 120 film.

Men klap-kameraets æra var ved at blegne for alvor. De sidste mo- deller fra Kodak var Junior og Sterling samt Kodak 66 - disse blev fremstillet helt frem til 1963. Samme år som firmaet præsenterede Kodak Instamatic med kassette-systemet.

For samlere af Kodak-klap-kameraer kan anbefales "Catalog of Kodak and Brownie Cameras" - Alan R. Feinberg. P.O. Box 27. Winnetka, Il- linois 60093, USA. Med denne bog i huset kan man få stort udbytte af sin samling.

Fotografen af idag, har et noget mere avanceret og forfinet udstyr at forevige nutiden med, så vore efterkommere kan få et indblik i vor tid.

Mulighederne er større, både for at rejse med udstyret, og for at benytte mulighederne for specialeffekter.

Men samtidig er risikoen for tyveri og beskadigelse af udstyret væsentligt forøget.

Derfor er det en god idé at tegne en specialforsikring for udstyret. Både hvis man rejser meget, og hvis udstyret i øvrigt benyttes jævnligt.

Mange tror, at udstyret er forsikret under Familieforsikringen, men er det nu også det?

Er summen for „Særligt indbo“/„Tyvetækkelige ting“ høj nok??
Er der dækning, hvis man ved et uheld beskadiger sit udstyr, når man er ude og fotografere??

Dækker Bagageforsikringen fuldt ud, når man rejser?

Uanset hvor længe man er væk? Og uanset i hvilket land man befinder sig??

Har man ikke disse dækninger, er det en god ide at tegne en specialforsikring for udstyret i Europæiske.

Nærmere oplysning om forsikringen kan fås på tlf. 01-312701
Årspolice afdelingen.

EUROPÆISKE
REJSEFORSIKRINGS A/S

Vesterbrogade 84 · 1620 København V

Tlf.: 01-312701 · Telex: 16864

Tlgr. adr.: Europæiske · Reg.nr. A 86

FOX TALBOT

Flemming Berendt.
3. Del.

"Det forgængeligste af alt, det gængse symbol på alt det, som svinder og kun har øjeblikkets liv, skyggen, kan nu for tid og evighed fastholdes i den stilling, som den kun havde eet eneste øjeblik". H.F. Talbot.

Anden del af det nittende århundrede begynder med juli-revolutionen i 1830 og ender med februar-revolutionen i 1848.

Slagordet for denne periode blev realismen, den udråbes af Europas millioner, der forsøger at tilkæmpe sig politisk frihed.

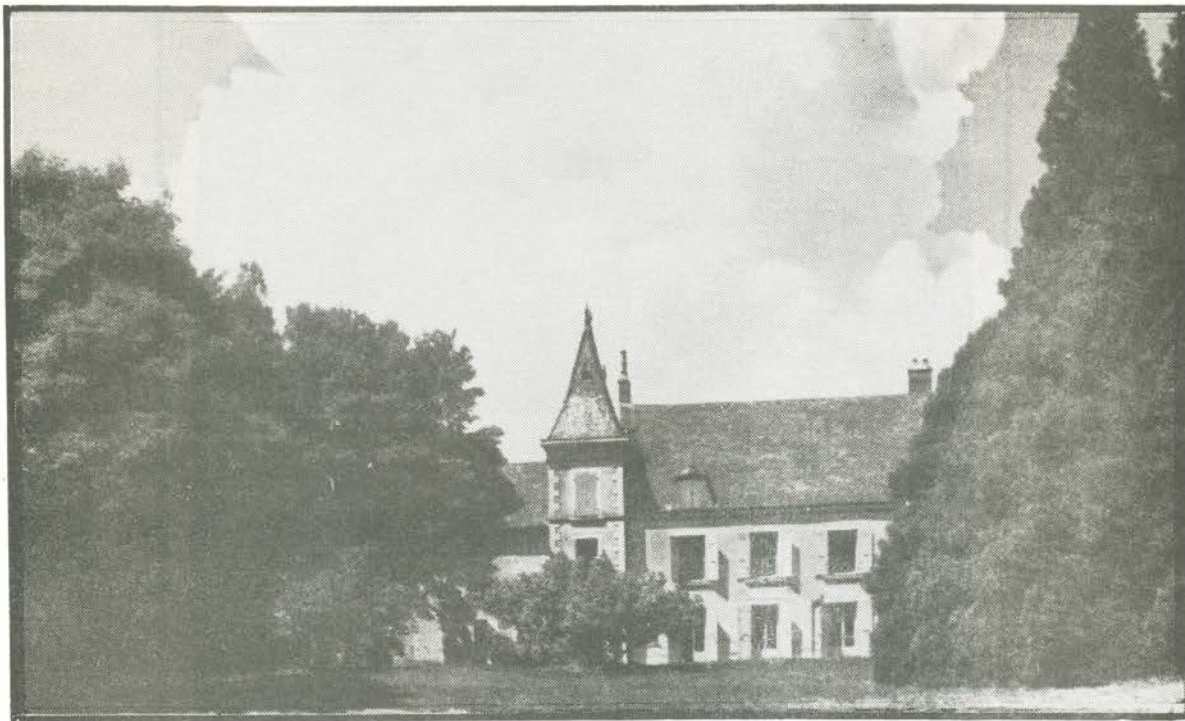
4 store opfindelser så dagens lys i årene omkring 1840-50. Telegra-fen, Gaslyset, Fotografiet og hurtig-trykpressen. Indtil nu havde Europas hovedstæder ligget i mørke, når solen var gået ned.

Gasblussene flammede op i London, Berlin, Paris ja endog så langt mod øst som i Wien holdt lyset sit indtog. Håndpressen, der hidtil havde været den eneste trykkemulighed og derfor en begrænset udbredelse, blev nu afløst af den mekaniserede hurtigpresse. Den blev opfundet af en tysker, men blev første gang anvendt i England - den første avis, der ikke var lavet af menneskehånd, var "The Times".

Ord, billeder, løgn og sandhed blev samlet i denne mekaniske edderkop, som sluger fordøjer og udspyer til sidst et budskab til alle verdenshjørner. Ord og billede bliver magt.

Litografien holder sit indtog. Det blev muligt ved hjælp af litografien at fremstille billeder ligeså hurtigt som tekst. Men man var stadig afhængig af en kunstners fantasi eller mangel på samme, når noget skulle gengives. Krig kunne afbildes som en heltedåd. En løgn kunne anskueliggøres som sandhed. Nok var det subjektivt, men det endelige gennembrud i gengivelse af virkeligheden må vente til året 1839.

Daguerre's opfindelse af Daguerreotypien havde dog sin begrænsning. Det var et unika, d.v.s. man kunne ikke kopiere billedet og man kunne heller ikke trykke det, man manglede simpelt hen et negativ. Derfor blev Fox Talbots opfindelse, der beroede på imprægnerede papirark med sølvnitrat det store gennembrud for fotografien. Den såkaldte negativ/positiv proces.

Lacock Abbey, oprindelig Augustiner kloster. 5. Km syd for Chippenham i Wiltshire ved Avon. England. Grundlagt 1232, i det 16 århundrede omdannet til herresæde. Er i dag museum for Fox Talbot.

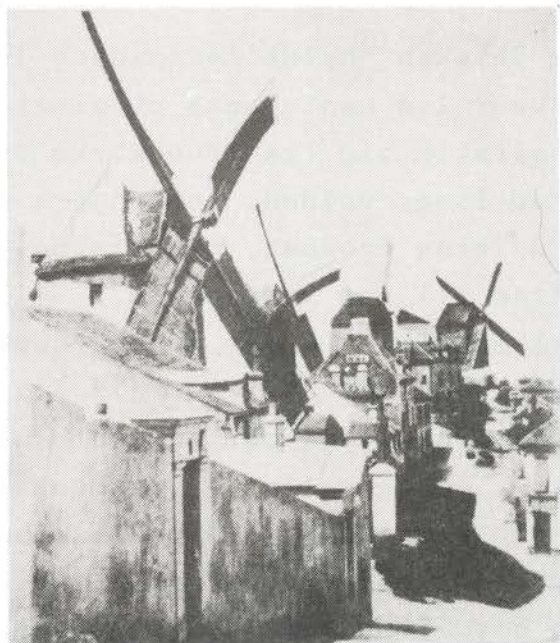
Den 29. juni 1844 udgives verdens første illustrerede bog med titlen "The Pencil of Nature" af Fox Talbot.

I Danmarks er Daguerreotypien i rivende udvikling. Året efter i 1845 kommer Talbots anden bog på markedet i England "Sun Pictures in Scotland" - denne teknik for dog aldrig rigtigt fodfæste her i landet. Et samtidigt tidsbillede til forståelse af perioden set med danske forhold.

Det Skandinaviske Selskab¹⁾ holdt festmiddag i Dyrehaven. Fra Københavns omegn var over 140 hestevogne strømmet til hovedstaden. Det enorme vogntog strakte sig fra Frue kirke op gennem Nørregade og et langt stykke ud langs volden. Vogntogets første stop var Frederiksdal, hvor der spistes frokost, næste stop var Erimittagesletten, som man nåede frem til ved middagstid. Her var der rejst et enormt telt, der kunne rumme 1.500 personer. Der blev ikke sparet på de ædle drikke. 678 flasker rødvin og 605 flasker champagne blev drukket og det hele afsluttedes med kanonsalut og festfyrværkeri. Denne del af festen var forbeholdt det Københavnske bourgeoisie, men Københavns almindelige befolkning havde nu også arrangeret sin folkefest. Store ankre med øl og anden drikkelse samt svinekød og brød blev budt de københavnske borgere i den flere dage lange fest. På festens sidste dag samledes københavnerne i Carstenses Tivoli.

Daguerreotypi, optaget af Bouille i Bazar Nr. 9.
Tivoli. Sommeren 1845. Det Kgl. Bibliotek.

I Frankrig blev kalotypien patenteret den. 20. august 1841.
Den eneste der anvendte metoden var Hippolyte Bayard, hvis
mest kendte billeder er af vindmøllerne på Montmartre.

Det var her i københavnerens nye forlystelsespark man kunne blive portrætteret af Daguerreotypisten Bouille²⁾ i hans telt for 4 Rdl, omkring 300 kroner, hvilket dengang var en stor sum penge. En anden dansk daguerreotypist ved navn Mads Alstrup³⁾ havde netop åbnet atelier på Christiansborg tæt ved Marmorbroen, her kunne det gode borgerskab blive "taget af" som det hed. Mads Alstrup reklamerede med, at hans billeder kunne måle sig med de bedste optaget i Paris og Wien. Hans billeder havde en lidt gylden tone, der gjorde dem mere livagtige.

Den 27. juli 1845 kunne man i en Københavns avis læse følgende: Fra klokken 9-6 optages Daguerreotypiportrætter i mit atelier, beliggende på Christiansborg ved Hofteatret nærmest Marmorbroen.

Det "bemærkes", at jeg leverer portrætter for 2 Rdl styk, lige så gode i enhver henseende, som de, der koster 3 Rdl. i Tivoli.

Allerde på dette tidlige tidspunkt var der konkurrence på markedet.

I Tivoli var dagens fest ved at være til ende og da man gjorde besøgstallet op, blev resultatet at 14.000 mennesker var gået igennem tælleapparaterne. Da byen på dette tidspunkt havde et samlet indbyggertal på 125.000, vil det altså sige at hver tiende indbygger var gået i Tivoli for at fejre de svenske og norske studenter. Hvor mange der blev Daguerreotypieret denne dag er uvist, men at der har været tale om et tocifret antal er helt sikkert.

Fox Talbot blev gammel nok til at opleve de store fremskridt, hans opfindelse indebar. Der skulle dog gå mange år, før det "forjættede land" var i sigte. Målet, at kunne optage fotografiske billeder ikke kun i sort hvid, men også i farve, samt mangfoldiggøre dem med bog og stentrykpressen.

Fodnote:

1. Det Skandinaviske Selskab foranledigede møder mellem de skandinaviske studenter for en forbrødring af de nordiske folk. Mødet i 1845 var det som vakte størst røre for bevægelsen. Men først i 1856 hed det: for fremtiden er krig umulig mellem skandinaviske brødre.

2. Bouillé fra Paris. Victor de Bouillé født i slutningen af det 18 århundrede i Nancy, billedhugger, litograf, akvarelmaler og fotograf. 1845 formåede Georg Carstensen iflg. Tivoliavisen for 31. maj og 9. juni "en tidligere bekendt i Paris", daguerreotypisten Bouillé, til at komme herop og daguerreotypiere i Tivoli, hvor pavillonen ville blive belagt med et tæt sluttende glas-tag, så der kunne optages portrætter i al slags vejr fra 8-6. Han lukkede op den 2. juni, men åbenbart med for høje priser, idet han den 12. juli meddelte, at han nu kun ville tage 3 rdl.. B. Ochsner: Fotografer i Danmark.

3. Mads Alstrup. (1808 - marts 1876). Ab medio aug. 1842: Rosenborg have ab nov. 1842: St. Kjøbmagergade 66 (fra 1859 kaldt no. 11).

Ca. 1844: Christiansborgslot ved Hofteatret nærmest Marmorbroen. Ca 1845-ca 1847: Østergade 28 (43) ca. 1847-ca. 1848: Lille Kongensgade 27 og 53 (38) ab ca. 1848-1859: Østergade 78 (4). B. Ochsner: Fotografer i Danmark.

Litteratur: Danmark i fest og glæde. Tiden 1820-1870.

V
E
R
D
E
N
S

første billedserie

"Preus-arkiv"

F. Berendt.

Gaspard Félix Tournachon¹⁾ eller bedre kendt under navnet NADAR. Nadar var en berømt og yndet portrætfotograf, især for det parisiske bourgeois. Han var selv republikaner.

Som portrætfotograf er han en af de første og helt store i portrætkunstens udøvelse. Nadar var meget impulsiv, men også en banebrydende nytænkter på mange områder. Ved hjælp af kul-buelampen²⁾ optog han de berømte billeder fra Paris' katakomber, men her skal vi beskæftige os med Nadar som den første fotograf, der bruger kameraet som redskab i et personligt interview.

I dagbladet "Le Figaro"³⁾ publiceres i 1886 verdens første foto-reportage serie. Den udvalgte var ingen ringere end den verdensberømte kemiker Michel Eugène Chevreaul⁴⁾.

Han var født i 1786 - så fotograferingen fandt sted på hans 100 års fødselsdag. Chevreaul gjorde en fremragende indsats bl.a. på farvekemiens område. Han var tillige medlem af Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab.

Interviewer er den gamle Nadar, der i sin samtale kommer ind på hans høje alder og syn på kontroversielle spørgsmål.

Denne serie billeder viser os for første gang, at kameraet er i stand til at gengive ikke blot personen, men også menneskets ånd!

Teksterne må tages med forbehold for nøjagtighed ved oversættelse.

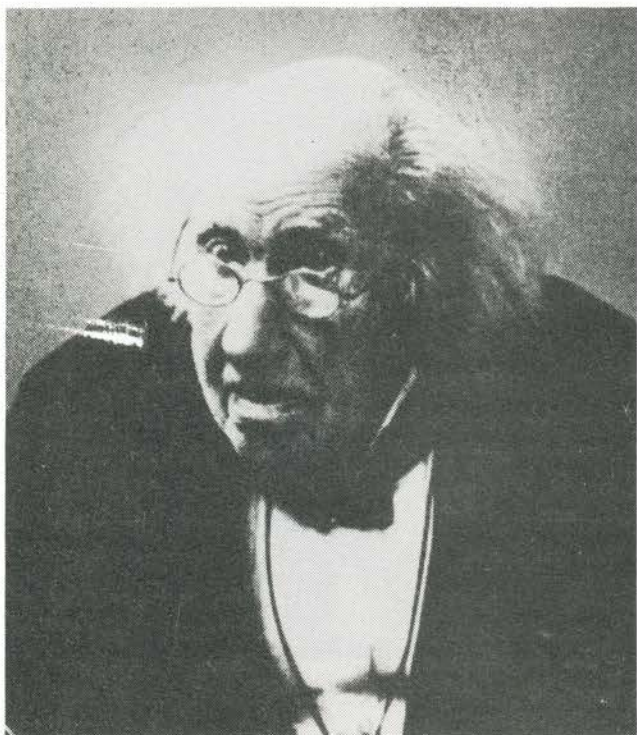
Fodnote:

1. Franskmand. Født Gaspard Pournachon. Begyndte sin karriere i Paris 1842 med at skrive humoristiske artikler og tegne illustrationer, hjulpet af fotografi. Blev professionel fotograf i 1853, først som kompagnon med sin broder, men efter et par års forløb som eneleder af et stort elegant atelier. Eventyrlysten- aktiv under den politiske revolution i 1848, tog de første fotografier fra en ballon i 1858, skabte en luftpostservice under Paris' belejring og tog nogle af de første fotografier af Paris katakomber ved hjælp af elektrisk lys i 1861. Han var en fremragende portrætfotograf.

2. Kulbuelysset frembringes mellem to stykkulspidser, som efter at være bragt i berøring med hinanden i en elektrisk strømkreds atter fjernes nogle få millimeter fra hinanden. Herved opstår en lysbue mellem kulspidserne, som kan opnå en meget stor intensitet. Lysvirkningen hidrører væsentlig fra en hvidglødning af kullet i forbindelse med en forbrænding af dette.

3. "Le Figaro"- En rænkesmed. Den første avis med dette navn udkom i Paris 1826-33. Det omtalte L.F. udkom fra 1854. Det mest læste boulevard blad i den franske hovedstad.

4. M.E. Chevreaul. Født 31/8-1786, død 9/4-1889. Banebrydende indenfor fedtstoffernes kemi samt farvekemiens område. Bl.a. direktør for de berømte franske gobelinfabrikker. Tildelt utallige udmærkelser for sine videnskabelige bedrifter.

Dette portrætbillede gengiver den loo årige mands stadig levende vitalitet.

At blive loo år - er ingen hemmelighed - der er flere!

Jeg har altid KUN drukket vand!

Trods det, at jeg er formand for vindyrkerforeningen i Anjou.

Jeg vil aldrig afvise noget, fordi jeg ikke kan forstå det.

Men jeg vil forlange, at man giver mig beviser - at jeg får syn for sagen, før jeg tror det.....

Vist er ungdommen letsindig -

men var vi ikke også det?

Kunstige tænder isættes!

Hørsholm FOTO

HOVEDGADEN 35 . 2970 HØRSHOLM

GYULA BRASSAI

Flemming Berendt.

Den store sociale fotograf Brassai døde i sit hjem 84 år gammel, sommeren 1984 skulle blive hans sidste.

Brassai blev født i Ungarn år 1900. Efter endt skolegang viste han kunstneriske evner og havde studieophold både i Berlin og Budapest omkring slutningen af den første verdenskrig.

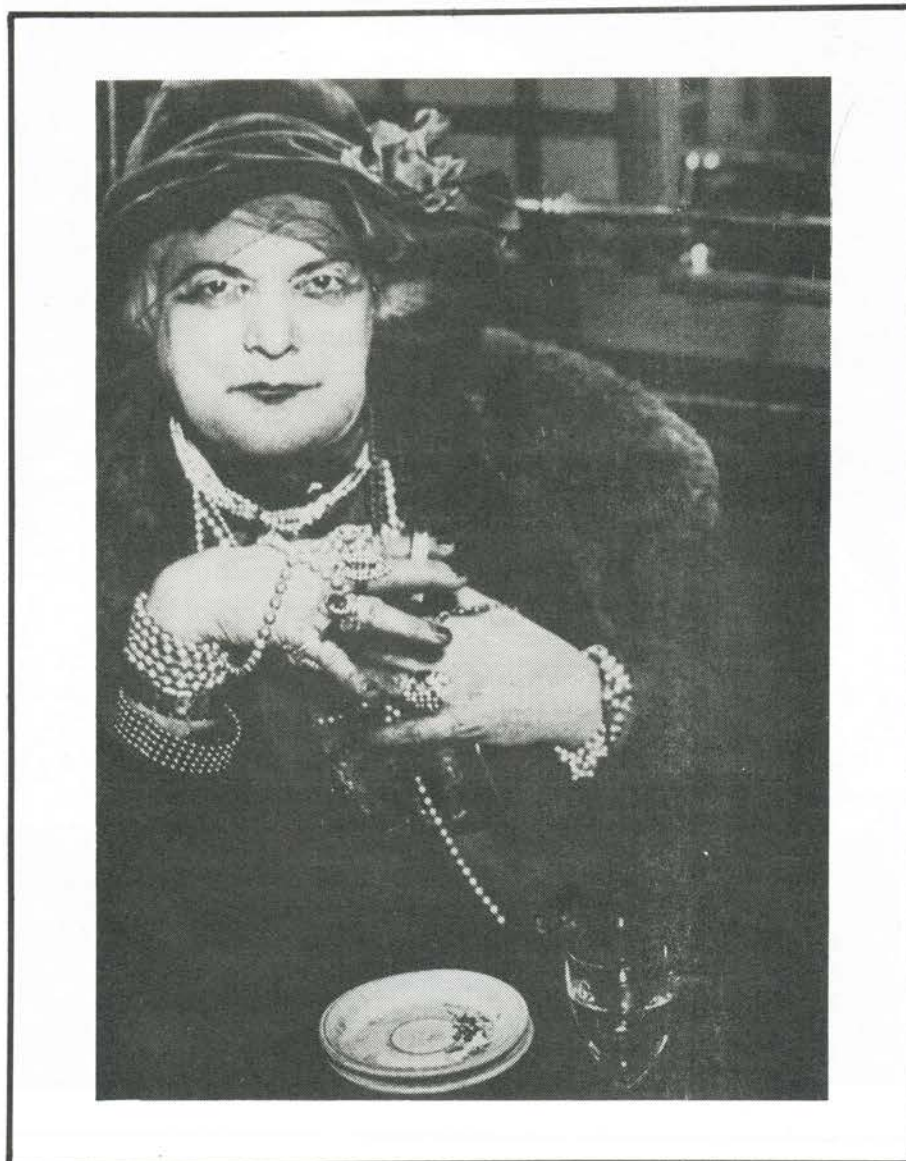
I begyndelsen af 1920'erne kommer han til Frankrig, der bliver hans andet fædreland. Han slår sig ned i Paris hvor han møder André Kertész som også er fra Ungarn. De to landsmænd udvikler sig sammen kunstnerisk og i begyndelsen af 1930'erne begynder han og Brassai at fotograferer det Parisiske natteliv.

Fra Montparnasse til Montmartre skildrer han ved hjælp af sit kamera de udstødtes samfund og tilholdssteder. Underverdenen, bordellerne, caféerne de fattiges usle sociale kår under Paris' broer bliver indfanget af hans varme og fortællende blik.

I mange af hans billeder ser vi illustrationer til den amerikanske forfatter Henry Millers verden. Erotisk stærkt, menneskeligt hårdt - men livsbekræftende i sit indhold. Man lades ikke uberørt af hans billeder.

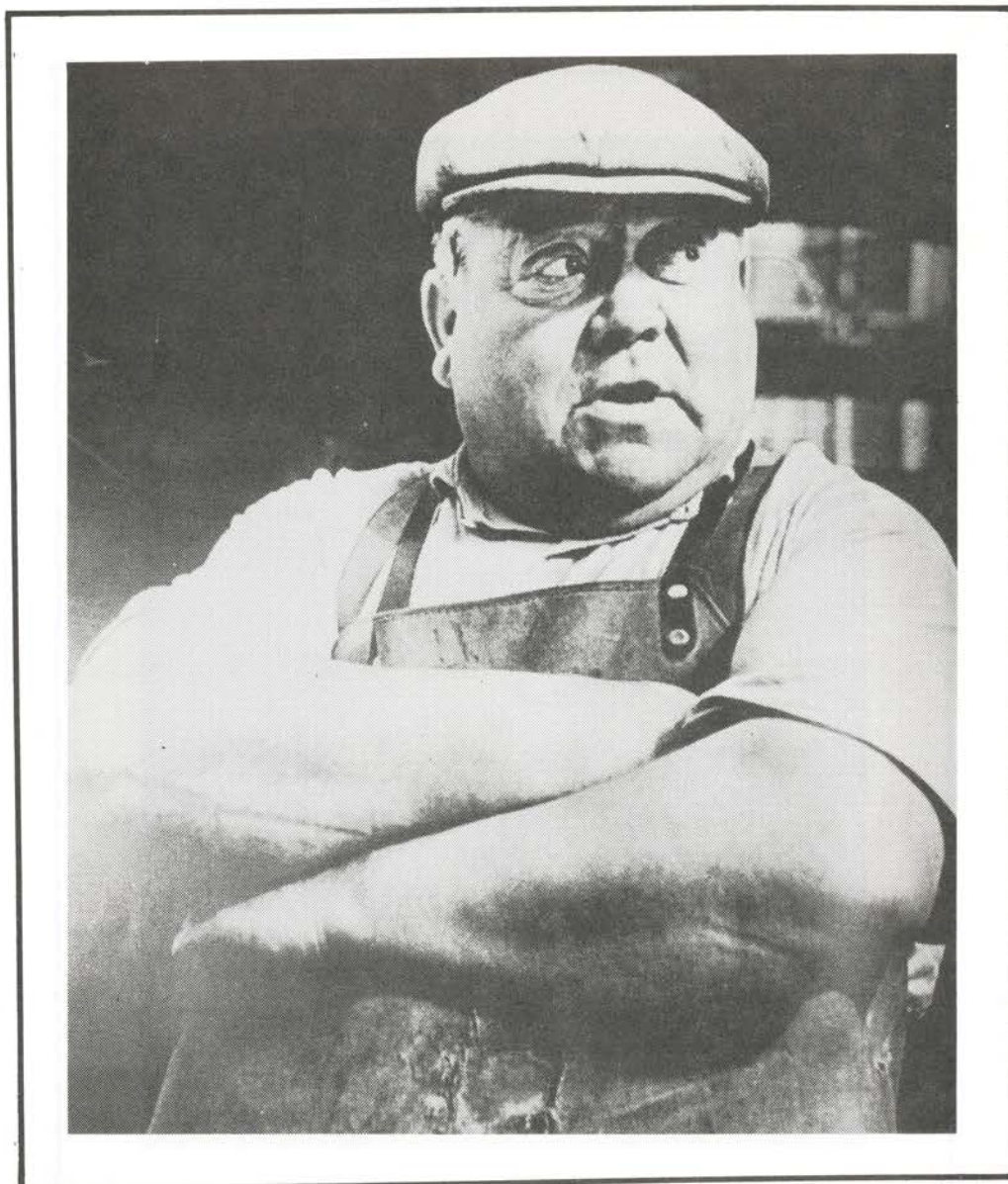
Flådens mandskab på landlov.

"Livet" har sat sit spor!

Brassai boede i perioder hos malerne Picasso, Braque og Matisse. Disse tre så berømte malere satte sit umiskendelige præg på hans estetiske billedopfattelse. Mange af hans udendørs billeder bærer præg af en malers kompositoriske billedopbygning.

Foruden André Kertész var Henri Cartier-Bresson en af Brassais beundrere. Bresson var i besiddelse af den samme menneskevarme måde at skildre og afsløre det svage menneske i et upåagtet øjeblik. Det intime livs udfordringer var endnu på den tid muligt at gengive via fotokunsten. De følgende generationer bliver anonyme. Ens tøj, ens væremåde og en styring af sit liv bestemt af de kommer-cielle interesser.

Disse billedreportager som her blev skabt i 1930'erne og langt op i 40'erne er blevet et enestående vidnesbyrd på en nu forsvundet tidsepoke, som trods sin fattigdom og fornedrelse var kulturbærende for den nye generation der 10 år senere blev kastet ud i den verdensomspændende krig.

Fotografen, filosofen, digteren og ikke mindst mennesket Brassai levede i sine sidste år et beskedent og tilbagetrukket liv - og fik lov til at leve det længe. Han har efterladt et tidsdokument, hvis bredde vi endnu har tilgode at opleve.

Forhåbentlig vil man i hans hjemland finde det opportunt at vise hans billeder frem påny. Det glæder vi os til.

En epoke af Frankrigs billedmæssige fotohistorie har fundet sin endelige afslutning.

Joenssons Bogtrykkerie

01 50 79 72

Lycklig Jul.

OBJEKTIV

APRIL 85

- GENERALFORSAMLING OG LANDSMØDE 1985.

- DANMARKS FØRSTE FOTOGRAFVOGN FRA 1870-? (PETER LORENTS FANGEL) AF ERIK FERSLING.

- HERDIS JACOBSEN. 1893-1982. AF IB RØNNE KEJLBO. DET KGL- BIBLIOTEK.

- KODAK - MUSEUM. IN MEMORIAN. AF PER ASK NIELSEN.

- STUDIEBESØG TIL "INTER-KAMERA". PRAG 1984. AF FLEMMING BERENDT.

- ATELJEMUSEET I KOPPARBERG. ET SVENSK MUSEUM.

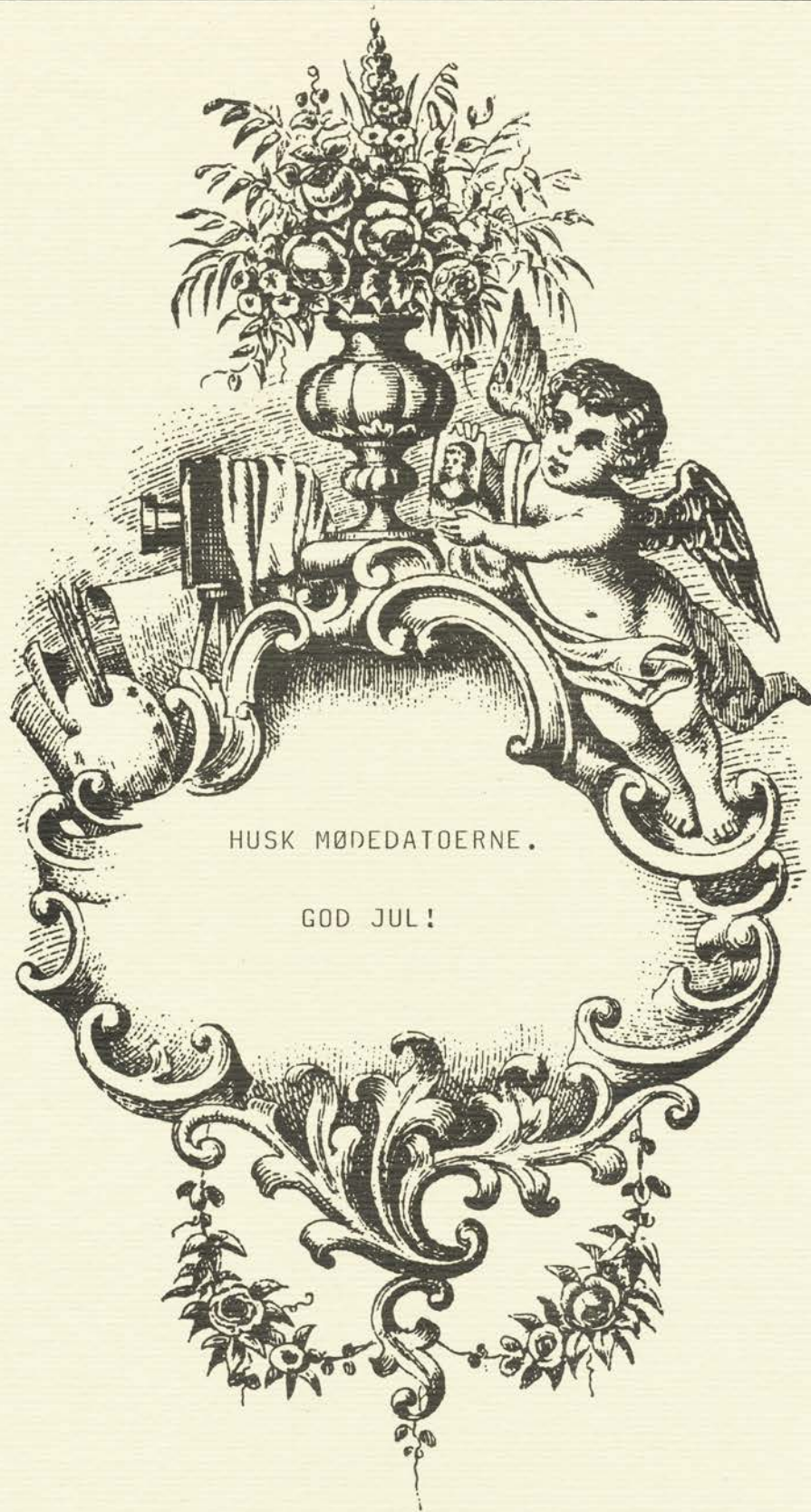
- FOTOGRAF KØPKE. AF LAUGE POULSEN.

- GAMLE OBJEKTIVER. FØRSTE RAPPORT.

- UNIKT BILLEDE AF ADOLF HITLER. FOTOHISTORISK SENSATION.

Bestyrelsen er ved at udarbejde en ny adresseliste over Selskabets medlemmer. Denne gang udvidet med angivelse af samlerområder eller særlige interesser, idet dette kun oplyses, hvis medlemmet selv ønsker det. Ideen lader til at være slået an, idet 60 eller 1/3 af Selskabets medlemmer har meldt tilbage på nuværende tidspunkt.

Af forskellige grunde kommer adresselisten ikke ud før sammen med "Objektiv" - april 1985. Muligheden for at få særlige oplysninger med eksisterer indtil udgangen af januar 1985. atm.

HUSK MØDEDATOERNE.

GOD JUL!

REIMANN'S fotoservice

ABEL CATHRINES GADE 25 . 1654 KØBENHAVN V

TLF. (01) 24 62 70

PHOTOGRAFICA

Skindergade 41 · Tlf. 01 - 12 62 52